

PROTOCOLULU

Adunarei generali a Asociatiu-
nei Transilvane pentru Literatur'a
romana sî Cultur'a Poporului Ro-
manu, tienuta in 7. sî 8 Sep-
tembre s. n. 1863. in Opidulu
Blasiu.

S a b i i u

in Tipografi'a diecesana.

1863.

010.07

PROTOCOLLO

Adunanza generale e Associatione
 nei Transilvane per la Letteratura
 romana si Cultura Popolare Ro-
 manna, tenuta in V. si S. Sep-
 tembre s. a. 1863. in Opidulu
 Blasiau.

Abila
 in Tipografia di Blasiau
 1863.

Siedinti'a I.

Sub Presidiulu Domnului Vice-Presiedinte Canonicu
Timotheu Cipariu.

Conformu programei emise de Comitetulu Asociatiunei in pre dno'a Siedintieloru adunarei, adeca in 6 Septembre a. c. s'a tienu demaneti'a la 9 ore Sant'a Liturgia in Catedral'a Metropolitana in Blasiu, fiendu de facia membrii Asociatiunei si unu publicu numerosu, carii sosisera pre acest'a di si in Conflusulu poporului, care alergase la acest'a serbatória — si s'a invocatu spiritulu santu intru ajutoriulu cerescu la lucrările acestei Asociatiuni; inainte de inceperea S. Litargii s'a intonatu de Chorulu base-recei. „Imnulu populariu,, si „O cantare natiunale“. Er' in intielesulu programei, desipta fiendu Siedinti'a din 7 Sept. a. c. pre 9 ore demaneti'a, la acestu terminu desiptu, s'au adunatu membrii presenti ai Asociatiunei in Catedral'a metropolitana adjustata anume pen-

tru tienera de Șiedintie. Sî in-ante de tôte s'a alesu la propunerea Domnului Dr. Paulu Vasiciu sub conducerea Domnului Canonicu Gregoriu Michali o deputatiune statoria dein 6 membrii, cá in nefientia de facia a Presidiului ordinariu, se invite la adunare pre Domnulu Vice-Presiedinte, Canonicu Timoteu Cipariu. Acest'a concomitativu de deputatiunea chiamatoria, a intratu în loculu adunarei unde fû primitu de dese strigari entusiastice de „Se traesca“ — si cuprindiendu-si scaunulu presidiale, dupa intonarea Imnului populariu si a altoru piese natiionali dein partea Chorului, a deschisu adunarea cu cuventarea, carea se alatura aci sub A.

Dupa acést'a cuventare plena de spiritu si indemnare la cultura populului, lotu in intielesulu programei, se resti de catra Domnulu Canonicu Constantinu Alutanu bineventarea Asociatiunei, salutându-o in numele Escelentiei Sale Metropolitului si a intregului poporu dein Blasiu si dein pregiuru, care B. cuventare inca se acclude aci sub B; insemnându cá la accentuarea, unde esprime multumita Majestatiei Sale Imperatoriului si Marelui Principe alu Transilvaniei pentru inaltele si pretioșele binefaceri, ce a facutu acestu

Monarcu pentru înaintarea poporului romanu
in cultura și învețiamentu, adunarea întréga
cu însufletire unanima a eruptu în strigări de
„se traéscă,” repetite de trei ori.

La acést'a binecuventare în întielesulu
programei și în nefienti'a de facia a Secreta-
riului primariu G e o r g i u B a r i t i u, dupa una
întielegere preliminară, s'a respunsu prein mem-
brulu Asociatiunei, Domnulu Axente S e v e r i u,
Căruia carui cuventare asemenea se aclude aci sub C.

Tote aceste cuventari s'au priimitu cu
entusiasmu și mare placere.

1. Presidiulu propune în considerare, că unu
Secretariu alu Asociatiunei nu este de facia, er'
alu doile e ocupatu cu alte afaceri ale Asociatiu-
nei, prein urmare i ar' fi fôrte greu a duce pro-
tocolulu — că, cu invoirea adunarei, se se aléga
ad hoc doui notari.

Propunerea se primesce și cu unanimitate se
alegu Domnii Dr. Hodosiu și Ioane Groze, carii
și-au și cupriusu locul la mésa cá notari ad hoc.

2. Presidiulu în întielesulu programei propune
cetirea Catalogului membriloru Asociatiunei și con-
semnarea celoru de facia.

Care citindu-se, se afla de facia 61. mem-
brii.

3. Se cetescu numele aceloru membrii noui, de-

6
spre a carăru primire în intielésulu § 23. Mit. d
de înstatute, care de a decidei Adunarea gene-
ralei, după care rectire Presidiulu propune între-
barea, deca Adunarea generale voliesca a-i primi
de membrii ai Asociatiunei — și nu cum va este
vro excepțiune în contra de a poté fi acesti înși
membrii ai Asociatiunei ?

Adunarea cu unanimitate i primesce de mem-
brii ai Asociatiunei și anume de membrii fundatori :
1. Domnulu Demetriu Fogarasi, negociatoriu
în M. Osiorheliu

2. Domn. Simeone Popoviciu, septemviru în
Pest'a

3. „ Antoniu Mocioni de Foen

4. „ Georgiu Mocioi de Foen

5. „ Conte Emericu Micó.

6. „ Gregoriu Braņcoveanu, Principe

7. Comun'a romana Naseudu

8. Domnulu Băsilu Lădislau Popu, Vice-pre-
ședinte gubernialu.

6. „ Demetriu Moldovanu, Consiliaru aulicu.

10. „ Baronulu Alesandru Vasileo, proprie-
tariu în Cernăuțiu.

De membrii ordinari :

1. Domnulu Demetriu Marcu, administr. paro-
rochiale în Birchisiu.

2. „ Lehman Robert, advocatu în Dev. a.

- 3. Domaulu Absolonu Popoviciu, protopopn gr. or. in Abrudu.
- 4. „ Michaiu Cocu, proprietariu in Abrudu.
- 5. „ Ales. Vasiu, jude Comunale in Abrudu.
- 6. „ Masimu Halitia, notariu Comunala.
- 7. „ Tom'a Hontila, jude procesuale in Naseudu.
- 8. „ Ilarionu Filipoiu, parochu.
- 9. „ Iacobu Rinzisiu, Locotonente prim. pens. in Naseudu.
- 10. „ Niciforu Cioanc'a, parochu.
- 11. „ Teodoru Serbutiu, negutiatoriu in Abrudu.
- 12. „ Ioane Galu, preotu in Abrudu-satu.
- 13. „ Dr. Lazaru Petco, advocatu in Dev'a
- 14. „ Ioane Mihaiu, notariu Comunale in Balomiriu.
- 15. „ Ioane Tulbasiu, concipistu de finantia.
- 16. „ Nicolau Barbu, secretariu guberniale.
- 17. „ Lazaru Masimu, administratoru protopopescu in Apahid'a.
- 18. „ Georgiu Popu, perceptoriu in Hatiegu.
- 19. „ Ioane Vladu, cancelistu in Hatiegu.
- 20. „ Constantinu Coltofeanu de-in Breticu
- 21. „ Constantinu Margineanu, profesoru in Bucuresci.
- 22. „ Florescu, prof. in Bucuresci.

23. Domnulu Ioane Badifescu, prof. in Bucuresti.
24. ,, Domnulu Aarone Crainicu, prof. in Bucuresti.
25. ,, Ioane Martinoviciu, negociatoriu in Bucuresti.
26. ,, Adamescu, proprietariu de Tipografia in Bucuresti.
27. ,, Alesiu Onitiu, Cancelistu comitatensu in Sasu Regiu.
28. ,, Antoniu Sanceleanu.
29. ,, Iosefu Lobontiu parochu gr. or. in Hepria.
30. ,, Georgiu Borh'a, advocatu in Tinc'a, Comit. Bihorulul.
31. ,, Lazaru Ionescu, advocatu in Aradu.
32. ,, Georgie Enescu, advocatu in Simonu.
33. ,, Nicolau Ganescu, Dr. de medicina de in Brasioyu.
34. ,, Iordache Davidu, negociatoriu in Brasioyu.
35. ,, Ioane Alexiu, negociatoriu in Bucuresti.
36. ,, Nicolau Alexiu, negociat. in Bucuresti.
37. ,, Nicolau Czepesiu, amplotiatu la c. r. agentia in Bucuresti.
38. ,, Demetriu Frumosu, amplotiatu la c. r. agentia in Bucuresti.

39. Domnii Frații Popoviciu, proprietari in Cernautiu.

40. D. Nicolau Criste, proprietariu in Cernautiu.

41. „ Emanuilu Tabor'a proprietariu in Cernautiu.

42. „ Alesandru Grigorcea, proprietariu in Cernautiu.

43. „ Georgiu Giurgiuvanu, proprietariu in Cernautiu.

44. „ Costache Mirza, proprietariu in Cernautiu.

45. „ Alesandru Costinu, proprietariu in Cernautiu.

46. „ Leon Vasilco, proprietariu in Cernautiu.*)

47. „ Demetriu Vasilco, prop. in Cernautiu.

48. „ Pall'a de-in Bucpresci.

49. „ Sc. Falcoianu, Vice-Presiedinte la curtea de casatiune.

50. „ G. Cretianu, membru la curtea de casatiune.

51. „ Iosefu Siulutiu, jude prim. in Elisabetopole.

Si insarcineza pre Comitetu de a provede pre membrii resp. cu Diplomele necesarie; er' catu pentru cei ce nu sunt cetatieni austr., spre a face dispositiunile necesarie in intielesulu §-lui 5.

*) DD. de snt N-ri, 41, 42, 43, 44, 45, si .46 ca benefacatori ai Asociatiunei. Not'a Secr. II'

4. După această se nascu observari de-in mai multe parti, că la multi, carii afirma, că aru fi plătitu tacs'a pre an. 1863. nu li-s'au cetitu numele in Catalogulu membriloru Asociatiunei, in urm'a caroru observari, dându Secretariulu deslucire, că in urm'a conclusului Comitetului Asociatiunei dein 2 Septembrie 1862, se considera de membrii pre anulu 1862 toti aceia carii dein 1-a Noembrie 1861. pana in ultim'a Decembre 1862. voru fi corespunsu §-lui 6. dein Statute; er' pre anulu 1863 se considera numai aceia de membrii, carii dela 1-a Ianuariu a acestui anu voru fi corespunsu §-lui memoratu.

Unii membrii de facia afirmando, că densii cu ocasiunea adunarei generali dein anulu trecut, ar' fi plătitu tacs'a pre an: curente 1863, si considerandu deslucirea ce a datu Secretariatulu, că unii ar' fi plătitu la fundulu Asociatiunei unele sume, fora de a se fi dechiaratu anume și lamuritu, că pre care anu le-a respunsu. Se deduce,

Că reclamatiunile de asta natura se se faca la Secretariatulu.

5. Presidiulu propune alegerea unei Comisiuni pentru aceia, carii ar' voia se inscrie și a intră de membrii ai Asociatiunei și a plăti tacs'a de-fipta prein statute.

Care propunere primindu-se, s'au alesu de membrii la acést'a Comisiune: Ioane Majoru, Alexandru Bacu, Protopopulu Ioane Tpeiu, Prot'a Simeone Balintu si Magistrulu de posta Ladislau Popu.

6. Secretariatulu in intielesulu Programei reportéza despre affacerile Asociatiunei pre unulu 186²/₃. Dupa citirea acestui reportu, care cuprinde afacerile Comitetului, incepundu dela Siedinti'a acestuia dein 1-a Septembrie 1862. pana in 4 Augustu 1863, si care aci D. se alatura sub liter'a D: Praesidiulu esprimandu-si convingerea urmata de invoirea adunarei, ca Secretariatulu si-a implenit detorinti'a cu tota diligentia si acurateti'a, propune a se dá votu de multumita Secretariatului Asociatiunei.

Cea ce cu unanimitate primindu-se, se exprima si se intaresce in protocolu votu de multumita Secretariului Secundarului Asociatiunei Domnului Ioane Rusu.

7. In intielesulu programei Cassieriulu si respective in nefienti'a acestuia de facia Controlorulu Asociatiunei cetesco raportulu despre venitele si spesele Asociatiunei in decursulu anului 186²/₃ si respective dela adunarea anului trecutulu pana la adunarea asést'a, care raportu E. se aclude sub E.

Indata dupa citirea acestui raportu se propune dela presidia alegerea unei Comisiuni pentru reviziunea acestui Ratiociniu.

Propunerea se primesce st cu unanimitate se alegu de membrii acestei Comisiuni urmatorii Domni:

Canoniculu Gregoriu Mihali,

„ Elia Vlassa,

Domnulu Damianu Moga,

„ Nichita Ignatu, supremu locotente,

Profesorulu Alesandru Micu,

Assesorulu Iosifu Popu,

Profesoriulu Basiliu Petri,

Assesoriulu Ioane Pinci,

Judele primariu Ioane Cergedi,

si Senatorulu Ioane Balomiri,

si se insarcineza a reportá despre rezultatu in siedinti'a cea mai de aproape venitoria.

8. Domnulu Presiedinte strapune la Comisiunea de sub Nr. 5. 30 fl. v. a. tramisi de Comunele: Persiani, Parau, Venetia inferiore si Gridulu, de in Distrietulu Fogarasiului.

Se liá la cunoscientia si se strapune la Comisiunea respectiva.

9. La ordinea dleii e raportulu Archivariului despre starea Bibliotecei si a altoru colectiuni pentru Associatiune.

Archivariulu nefiendu de facia, ci tramitendu-si

reportulu la Presidiu, acest'a lu dà Domnului Axente Severu spre a-lu citi.

Acestu raportu citindu-se, si luandu-se F. la cunoscintie se aclude aci sub liter'a F. si la imediat'a propunere a cetitoriului, se esprima multiamita la toti, carii au avutu generositatea a daru Asociatiunei cartile specificate in raportu, si cu distinctiune se esprima multiamita Domnului Canonicu Timoteiu Cipariu, Domnului Mosie Pang'a, invetiatoriu primariu in Orlatu, si Dlui Samuele Filts, carele dintre toti donatorii a oferitu cele mai multe carti Asociatiunei.

10. D. Canonicu si Presiedinte Timotheu Cipariu, petrunsu de necesitatea de a inavuti bibliotec'a Asociatiunei cu producte literarie si scientifiche, se apromite, ca de in tote opurele, ce va poté publicá si dá la tipariu, va daru câte unu esemplariu Asociatiunei si pre venitoriu.

Acest'a apromitere generosa adunarea o primesce cu cele mai vii sentiri de multiamita.

11. Presidiulu propune alegerea unei Comisiuni pentru facerea budgetului Asociatiunei pre Ianulu 186^{3/4}. — luandu-se in consideratiune premiale si stipendiale, ce aru fi de a intrá in budgetu.

Primindu-se cu unanimitate acest'a propunere se alesera de membrii ai Comisiunei Domni:

Constantinu Pápfalyi, Dr. Pául Vasiciu, Elia Măcelariu, Ioane Antonelli, Ioane Axente Severu, Gregoriu Moise vicariu, Clemente Tamasiu, Ioane Codru Dragusianulu, Iosefu Filipu negociatoriu, Iosefu Brancoveanulu, Antoniu Vestemianu si Ioane Moldoveanu profesoriu.

12. Presedintele Canonicu T. Cipariu strapune acestei Comisiuni rogarea lui Demetriu Boiu, calfa de mesariu in Sigisór'a pentru unu stipendiu de 100 fl. val. austr. cu scopu de a se perfectuna in acést'a meseria. Apoi rogarea lui Moise Branisce si Demetriu Racuciu, stenografi, pentru remuneratiune si le recomanda comisiunei in consideratiune cu ocasiunea defigerei budgetului pre an. 186^{3/4}.

Se primesce spre cunoscintia.

13. La ordinea dilei dupa propunerea presidiului este primirea motiunilor de in partea membrilor Asociatiunii si defigerea ordinei pentru desbarea acelor'a.

Dr. Iosefu Hodosiu se insinua a face un'a motiune si o propunere in urmatoriulu modu :

Considerandu, cá § 21. din statutele Asociatiunii prescrie, cá tempulu si locul adunarei generale ordinare pentru cea mai de aprópe sesiune, se se defiga pre in adunati'a precedentata er' cea extraordinaria pre in presedintele ei, si conformul cu acestu § din statute, adunarea generale de in anul

trecutu 1862 a desfytu tempulu adunarei pre 2. Augustu a. c. de un'a parte, ér' de alta parte Ven. Presidiu Ordinariu alu Asociatiunei in contr'a apriatei dispusetiuni a adunarei generale din anulu trecutu, tienute la Brasiovu, s'a aflatu indemnatu, una data a stramutá tienerea a adunarei generale pre 1863 pre tempu nedeterminatu, er' a dóu'a óra a-lu desfige pre 7 Septembrie a. c., er' prein acést'a se vede cá la nece unu casu dein cele mai susu numerate, nu s'a tienutu de apriat'a dispositiune a statuteloru, care odata desfite si de prea inaltele locuri sanctionate fiendu, pana atunci suntu lege pentru Asociatiune, pana candu Adunarea generale insasi in modulu prescristu de statute nu va face scaimbare in statutele Asociatiunei. Deci Dr. Iosefu Hodosiu face motiunea, cá Comitétulu Asociatiunei se se justifice inantea adunarei pentru neoserbarea statuteloru Asociatiunei in casulu acést'a.

La acést'a motiune D. Axente Severu adause, cá adunarea nu s'a publicatu cu 30 dile mai inainte in intielesulu §-lui 25 de-in statute. *)

Deci acesta motiunea Dlui Hodosiu si de D. Axente Severu spriginita fiendu, s'a decisu se se lia la pertractare in Siedinti'a ce se va tienea mane ad in 8-a Septembre 1863.

14. Asesoriulu de Sedria Iosefu Popu motiunéza

*) Dovedinduse din Nrulu 62 al' T e l. r o m a n u, cum-ca adunarea gen. s'a publicatu mai bene de cátu cu 30 dile mai inainte, prein urmare, cá in acestu respectu s'a observatu § 25: D. A sente si-a retrasu motiunea, si in acestu intielesu s'a facutu si enunciarea dela presidiu, inse dein erore s'a trecutu cu vederea la insemnarea in protocolu.

că raportulu Comitetului Asociatiunei pre 1863, se se strapuna unei Comisiuni alese dein senulu adunarei generale spre alu luá la o censurare mai de aprópe, spre a si dá o opiniune mai lamurita asu-pr'a totoruru afaceriloru Comitetului Asociatiunei.

- Acést'a motiune nefiendu spriginita de adunarea gen. se reiapta.

15. Secretariulu Secundariu alu Asociatiunei D. Ioane Rusu motiunéza, cá adunarea generale se binevoliésca a luá in mai de a aprópe consideratiune tóte acele modruri, cari s'ar vedé mai bune pentru cá acele adunarei generale dein anulu trecutulu tiparite si cari jacu cu sutele de esemplaria nevendute in Archivulu Asociatiunei, precum si ale adunarei generale dein anulu acest'a, se se póta vende.

Acést'a motiune spriginita fiendu de adunare s'a decisu.

Cá se se liá la pertractare in Siedinti'a de mane.

16. Dr. Iosefu Hodosiu motiunéza cá pentru fiacare Colectoriu alu Asociatiunei, se se faca cercure anumite, in cari densii se culéga banii meniti pentru fundulu Asociatiunei.

Acést'a motiune, fiendu cá adunarea generale de una parte nu voliesce nece cátu de pucinu a margini libertatea nemenui de a alege pre acelu

Colectoriu, care i viene mai cu indemana si mai cu incredere, er' de alt'a, ca nu voliesce a stemperá zelulu nemenui spre ajungerea scopului Asociatiunei, n'au aflatu spriginire; deci s'a decisu:

Cá se se reiapte.

Siedinti'a s'a finitu la 1 $\frac{1}{2}$ óra dupa amiezadiá si Siedinti'a II. s'a desiftu pre 8. Septembre 1863. la 8. óre demanetia.

Datu cá mai susu.

T. Cipariu

V. presiedinte.

I. V. Rusu m. p.

Secr. II.

Dr. Ios. Hodosiu m. p.

Ioane Groze m. p.

notari.

Siedinti'a II.

Dein 8 Septembrie 1863 **tienuta sub presidiulu**
Domnului Vice Presiedinte Canonicu Timoteu
Cipariu.

17. Inainte de a trece la ordinea zilei, se cetesce
 protocolulu siedintiei dein 7 Septembrie 1863, care
 rectificandu-se de catra adunarea generale se a-
 proba si subscrie de catra Presiedintele, Secr. II, si
 Notari i ad hoc.

18. Dupa aprobarea protocolului, presiedintele da
 euventu Domnului Ioan Antoneli spre a si ceti ela-
 boratulu seu „despre poporul romanu in consti-
 tutiune.“

Antoneli cetindu-si operatulu, si ascul-
 tandu-se de catra adunare cu cea mai mare a-
 tentiune si viua placere, acel'a se alatura la
 G. protocolu sub lit. G.

19. Iosifu Popu, cá referinte al' Comisiunei
 alese in siedinti'a de eri pentru revederea ra-
 tiociniului asternutu de catra Cassierulu Aso-
 ciatiunei si referindu, cá acelu ratiociniu, si
 tote actele referitoria, la computu s'au aflatu

esacte, observandu numai, că documentulu de transpunere a Casierului precedente la Casierulu de acumu nu se afla între acte, observandu mai în colò, că Nechita Ignatu supralocutenente si pre anulul 1863 a platitu iacs'a de membru ordinariu alu Asociatiunei; er' la positiunea 22 dein computu observandu, că nu se afla însemnatu numele aceluor teneri, caroru s'au oferitu stipendiale, si asia Comisiunea a aflatu de lipsa a inferi în protocolulu seu si numele stipendiatiloru; la positiunea 55 observà, că s'a facutu erore de pena scriendu-se Blasiu, în locu de Brasiovu, dupa aceste observari, arata starea activa a fondului Asociatiunei, carele stà dein una suma totale de 20466 fl. 87 cr. val. austr. precumu tote aceste mai acuratu se vedu în raportulu Comisiunei aclusu aici sub lit. H.: asia Comisiunea cu aceste observari a aflatu deplenu rectificatu ratiociniulu Casierului.

Acestu raportu se primesce dein partea adunarei cu espresiune de multumita la Casiru si Controloru.

20. Facundu-se întrebarea, că subscrisu este ratiociniulu dein partea Casierului seu ba, fiindu că densulu nu e de facia, si subscrisu e protocolulu principale?

Comisiunea raspunde, că ratiociniulu e subscrisu, er' protocolulu principale nu; se decide deci, că Casierulu spre a-si poté capetá absolutoriu in privinti'a socoteleloru, are mai antaniu a subscrie si protocolulu principale.

21. Ioane Axente Severu propune, că decisiunea Comitetului dein 2 Septembre 1862, se se modifice intru acolo, că anulu pentru membrii Asociatiunei, se se compute dela un'a adunare generale pana la alta adunare generale, deca in decursulu acestui tempu, voru fi platitu tacs'a corespundiatoria, precum totu acestu anu dein adunare pana in adunare se se observe si in respectulu ratiociniului cassei, er' ce se tiene de manipulatiune si celealalte afaceri ale Comitetului prescrise de statute, se se observe anulu solaru.

Dupa un'a discusiune in privinti'a acestei propuneri, reasumandu presedintele pararile desfasurate in privinti'a acest'a, si vediendu, că majoritatea adunarei spriginesce propunerea, enuncia :

Propunerea Domnului Ioane Axente Severu se primesce, si se trece in Conclusulu adunarei cu acelu adausu, că ori care aru avea se liée parte la adunare cá membru, are de a raspunde tacs'a respectiva in ainte de dñu'a primei Siedentie a adunarei generali dein anu in anu.

22. Ioanu Muldovanu cá referinte al' Comisi-
 unei alese pentru facerea budgetului pre-
 anulu 186^{3/4}, cetesce raportulu acestei Comi-
 siuni, care se alatura aici sub lit. I., si care
 dupa pucine observari, s'a primitu, observan-
 du-se la protocolu, cá sum'a preliminata e de
 2843 fl. v. a.

Concl. Impartirea stipendialorn prelimitate, se
 incredintieza Comitetului Asociatiunei, fiendn eu
 privire la tinerii mai eminenti, fora distinctiune de
 suntu Iuristi, Medici seau Gimnasisti.

23. Secretariulu alu II-lea Ioane Rusu afirmandu,
 cá tóte afacerile Secretariale jacu numai pre den-
 sulu, propune, cá, dupa-ce densulu prein afacerile
 Comitetului e forte impedecatu dela alte cuprinderi
 oficiose ale sale, care fora mare dauna nu le pote
 neglege de un'a parte, ér' de alta parte si dein
 respectulu sanitatiei, — dein partea adunarei se-i se
 dee unu ajutoriu indestulitoriu in person'a unui
 Cancelistu alu Asociatiunei; dein contra densulu e
silitu a-si dá demisiunea.

Dupa un'a desbatere seriosa si mai sentimen-
 tale in acest'a propunere, s'a decisu, cá :

Considerandu, cá oficiulu deregatoriloru Aso-
 ciatiunei este gratuitu, si considerandu, cá in
 preliminarulu staveritu pre anulu 186^{3/4} s'a

asemnata Secretariului alu II-lea, un'a remuneratiune de 200 fl. v. aus., prein urmare, ajutoriulu cerutu de Secretariulu alu II-lea, se vede suplenitu prein acest'a prevedere: asia adunarea generale nu afla de lipsa a alege in contr'a statuteloru unu altu oficialu, decatu celi prescisi in § 11 dein statute. Cu tote acestea se decide, ca stipendiatii dein Sabiniu suntu detori in termenele, - ce le va cere Secretariulu, a lucra in Cancelari'a Asociatiunei, si numai dupa atestatulu, ce-lu voru primi dela acest'a, se-si primesca stipendiulu; er' in casu, candu Secretariulu ar' arata Comitetului, ca cu acestu ajutoriu nu se pote folosi, atunci Comitetulu se insarcineza a asemna dein spelele extraordinarie preliminate pre anulu 186^{3/4}, unu ajutoriu pentru unu individuu aplicabile in Cancelari'a Asociatiunei.

Secretariulu alu II-le, ne mai staruindu pentru dimisionarea sa, acesta remane si pre venitoriu de Secretariu.

24. Dr. Paulu Vasiciu ca referintele despre rugamentele stenografiloru Dimitrie Recuciu si Moise Branisce, prein care se roga de adunarea generale, de premiulu de 100 fl. v. a., staveritu de adunarea generale dein Brasiovu, referesce in caus'a acestei rogamenti, si propune, ca fiend ca suplicantii n'au facutu destulu conditiuniloru puse in Concursu

nece intru unã directiune; considerandu mai incol'o cã, de si suplic'a loru e datata dein 20. Maiu a. c.: eli totusi se provoca la lucrarile dietali, cari au inceputu numai in 15 Iuliu; considerandu si aceea, cã suplic'a loru e prezentata de presidiulu Asociatiunei numai in 5 Sept., prein urmare, nu e consona cu adeverulu; considerandu in fine, cã cererea se motivéza cu datulu, ce au urmatu dupa datulu suplicei, prein urmare, cã nu e radimata pre adeveru: susu numitulu referente propune, cá acést'a petitiune se se retramita suplicantiloru, cu aceea inviatiune, cã de si silinti'a loru in invetiarea si eserciarea artei stenografice a aflatu la adunarea generale a Asociatiunei Tranice, cea mai via placere si apretiore: ea totusi remanendu stensu pre langa conditiunile puse de Comitetu pentru castigarea acestui premiu, nu o pote luá in nece un'a consideratiune.

Acest'a propunere se primesce, si Comitetulu se insarcineza a dá respectiviloru, resolutiune in acestu intielesu.

25. Asemenea referesce Domnulu Dr. Paulu Vasiciu in caus'a rogarei sodalului de mesariu, Dimitrie Boiu dein Sighisor'a, pentru unu ajutoriu de 100 fl. v. a. si propune, cá considerandu te sti-moniale si atestatele aduse de suplicantele Dimitrie Boiu, — de ora ce densulu nu dovedesce prein ni-

mic'a, că au invetiatu acest'a meseria regulatu, și că a fostu pronunțiatu de modelu in form'a cuviintiosa; fiindu-că mai departe dein atestătele acluse la petitiune, nu se pote cunosce invederatu cumu-că densulu aru poté si portá profesiunea sa de sena si a conduce un'a lucratoria spre indestularea publicului; ba nece insusi atestatulu despre desemnu nu e in form'a cuviintiosa, apoi nece terminulu pentru Concursu nu s'a observatu: asia suplicantele se se inwieza a suplini si defectulu acestor'a atestăte, si in casulu acel'a adunarea generale a Asociatiunei Transilvane, nu va lipsi a luá petitiunea lui in dreapta consideratiune si alu inpartasi cu premiulu destinatu pentru meserieri.

Acést'a propunere inca se primesce dein partea adunarei, si Comitetulu se insarcineza a dá respectivulu suplicante, resolutiune in acestu in-tielesu.

26. D. Axente Severu propune, eá atari Conurse se se transpuna pentru venitoriu la Comitetu, că adunarea se nu-si pierdia tempulu cu ele.

Iosifu Hodosiu inca e de asta opiniune, cu acea adaugere, că la aceste doue casuri se remania decisiunea dupa opiniunea referentelui; — ér' dupa ce in preliminaru suntu prevediute sti-pendiale si ajutoriale, si Comitetulu s'a incredin-tiatu dispusetiunea despre acelea: apoi asemenea

rogari pre venitoriu, se se incredintieze la dispu-
setiunea si decisiunea Comitetului Asociatiunei.

Acést'a se primesce cu unanimitate.

27. D. Ioanu Maioru, cá referinte al' Comi-
siunei alese, pentru inscrierea aceluor individí,
cari au intratu de membrii noui ai Asociatiu-
nei, cetesce numele aceluor'a, si drein preuna
cu consemnarea numeloru, care se aclude aici
K. sub K. transpune sum'a de 210 fl 67 xr. v. a.
la cass'a Asociatiunei.

Se lie la placuta cunoscintia si in íntielesulu
§ 23 lit. d. adunarea-i dechiara pre DD. resp. de
membri ordinari ai Asociatiunei, si suntu de a
se provedé cu diplomele necesarie

28. La ordineadilei este desbaterea asupr'a mo-
tiunei facute de D. Dr. Iosifu Hodosiu in Siedinti'a I.
(sub Nr. Protocolului 13.) in privinti'a justificarei
Comitetului pentru amanarea adunarei generale si a
nepublicarei de tienerea adunarei in vre unu diur-
nalu oficiosu alu Transilvaniei, carea motiune de
nou motivandu-o Dr. Iosifu Hodosiu, Elia Mace-
lariu, cá membru alu Comitetului observéza, cá,
dupa ce membrii Comitetului, nu suntu in nu-
merulu prescisu de § 31 dein statute: asia ne po-
tenduse luá la desbatere acést'a motiune. ér' de alta
parte amenarea adunarei facundu-se, nu de catra
Comitetu, ci de catra presidiulu acestuia, ér' pre-

siedintele ordinariu ne fiindu de facia, in privinti'a motiunei susu memorate nu se pote dá deslucire justificatoria.

Dupa acést'a, la propunerea Dlui Dr. Hodosiu, se lié la protocolu, cà acésta neobservare a decisiunei adunarei generale dein anulu trecutu, se nu se liée de casu precedente pre venitoriu, ci atátu presidiulu Asociatiunei catu si Comitetulu se se tienia stensu de statutele Asociatiunei.

Se primesce.

29. Se lié la desbatere propunerea Secretariului Ioane Rusu, pentru cá ce mesuri se se observe la vinderea actelor si respective a diurnalelor adunarei generali, care s'au tiparitu in 1000 e-emplaria ? si se decide, cá dein acelea se se dée la membrii Asociatiunei câte 1 esempl. gratis, dependiendu dela bunavoli'a si genorositatea fia carui'a, de a respunde pretiulu pentru ele.

30. D. Gregoriu Mihali propune, cá fiindu tempulu inaintatu, se se amane Siedinti'a dupa a-médi.

Dar' nu se primesce.

31. Incatu pentru corespondentie si comunicatiune cu alte Asociatiuni literarie la propunerea D. Elia Macelariu se primesce,

— Cá acestu lucru, se se incredintieze la Comitetulu Asociatiunei.

32. Presidiulu propune la pertractare, rogarea lui Leontinu Simonescu ascultatoriu de filosofia in Viena pentru una stipendiu, — in care se decide cá :

In intielesulu decisiunei de lastadi, asemeni rogari, se se incredintieze Comitetului; deci rogarea lui Leontinu Simonescu se transpune la Comitetulu Asociatiunei spre decisiune.

33. Comisiunea balului datu in folosulu fondului Asociatiunei substernendu consemnarea contribuitorilor benefacutori totu una data substerne si sum'a de 105 fl. 63] cr. v. a., carea a remasu cá venitu curatu pentru fondulu Asociatiunei.

Se liè la cea mei placuta cunoscintia, si sum'a memorata de 105 fl. 63 cr. v. a. se strapune cassei, la man'a Controlorului Alesandru Bacu.

34. Dr. Pavelu Vasiciu propune, cá Eselenti'a S'a Cancelariulu Contele Franciscu Nadasdy, in considerarea meritelor, ce si le-a castigatu inaintea natiunei romane, prein cele mai salutari, ordinationi in privinti'a limbei romane, precum si prein esoperarea Congresului romanu si confaptuirea la deschiderea dietei de acumu dein Sabiniu, — se se

primesca de membru onorariu alu Asociatiunei. — Ceea ce, cu via aclamatiune se primesce.

35. Totu la propunerea Dnui Dr. Pavelu Vasiciu se primescu de membrii onorari ai Asociatiunei Carolu Schuler Consiliariu, si Dr. Aloisu Sentz profesoriu in Sabiniu, ambii pentru aplicarea, ce si au aratatu la studiulu limbei romane.

36. La ordinea dlei viene discussiunea pentru defigerea locului si tempului pentru tienerea adunarei generali, in anulu venitoriu.

Dr. Iosifu Hodosiu, propune cá si pre anulu venitoriu, se se tienia adunarea totu aici in Blasiu, pentru memoriile cele atátu de multe si momentose, ce ne léga de acestu locu, atátu in privinti'a luminei scientifice, ce a esitu de aici, cátu si in privinti'a eluptamenteloru politice dein anii de curundu trecuti. Ioanu Axente propune mai bucurosu Gherl'a. Altii Hatiegulu.

Adunarea prein maioritate de voturi decide opidulu Hatiegu de locu pentru tienerea adunarei generale pre anulu 1864. — Si tempulu-lu defige pre 1-a Augustu 1864, stilulu nou.

37. Se percede la alegerea Comisiunei verificatorie a protocolului Siedintiei de astadi si se alegu Domnii: Canoniculu Constantinu Pappalvy Ioan Axente Severu, Ioane Rusu, Canoniculu

Antoniu Vestemianu, Canoniculu Elia Vlassa si Canoniculu Gregoriu Mihali.

38. Se cetesce adres'a de multumita a lui Carolu Gärtner, c. v. r. ingineriu primariu, pentru ca adunarea generale dein anulu trecut, l'a onoratu cu primirea lui de membru onorariu alu Asociatiunei.

Adunarea asculta cu via placere acea adresa.

39. Nascundu-se intrebarea, ca cu ce modalitate se va tiparesca pre venitoriu actele Asociatiunei, in specie diurnalulu si acestu protocolu — si in cate esemplaria? —

Se decide, ca in privinti'a acesta, se se observe modalitatea de pana acum; er' numerulu esemplariilor, ce se voru tipari, se defige la 500.

40. Fiendu tempulu forte inaintatu, dar' si altmintrelea ne mai fiendu alte obiecte de desbatutu, Domnulu Canonicu Timoteu Cipariu, ca presiedinte alu acestei adunari, cu una cuventare, prein carea revoca atentiunea la renascerea intieleptuale a natiunei, si care I., cuventare se aclude aici sub L. declara adunarea dein astu anu de inchiata.

41. La acest'a cuventare raspunde Domnulu Dr. Iosifu Hodosiu, si pre scurtu arata necesitatea si momentositatea de Asociatiuni, — arata o-

stenelele, ce a facutu presedintele acestei adunari pentru inaintarea Asociatiunei, si-i multumesc pentru acést'a, provoca in urma pre toti, la conlucrare solidaria, si incheia cu cuventele dein unu actu de uniune in Angli'a: „cà nime se nu crédia cà conlucrarea lui, nu aru fi necesaria; ci fia care asia se lucre, cá si candu fericirea patriei si a natiunei sale dela elu ar' depinde.“

In urma se intonà dein choru piesa: „Desceptate romane“ — si adunarea s'a incheiatu la 2³/₄ óre dupa amediadi.

Datu cá mai susu.

T. Cipariu m. p.

V. presiedinte.

I. Rusu m. p.

Secr. II.

Dr. Ios. Hodosiu m. p.

I. Groze m. p.

cá notari.

A.

Cuventu de deschidere a Dlui V. presiedinte
T. Cipariu.

Domniloru si Fratiloru! Stralucita Adunare!

In momentul, in carele cá VPresiedinte am onore a deschide adunarea generale a Asociatiunei noastre, in ainte de tote nu potiu se nu atingu acea momentosa impregiurare a tempului presente, carea ne lipsí de presenti'a, nu numai a prea veneratiloru nostri pastori spirituali, cí si de a atâtoru fili alesi ai natiunei, pre carii cu atâ'ta sete doriámu, cá sei vedemu aici in midiloculu nostru.

Impregiurare momentosa, nu numai pentru natiunea si patri'a nostra, ci cutezu a díce, chiaru si pentru totu imperiulu, a carui'a consolidare afora de tota indoiel'a depende dela conlucrarea solida a toturoru natiuniloru si a tuturoru tieriloru. — carele numai asia pote se sustè cu potere, gloria si buna stare, deca toti factorii acestui imperiu se intrunescu intru unu cugetu si unu spiritu, deca toti suntu resoluti inca si cu sacrificia a delaturá tote impiedementele, cari lea nascutu si lea nutritu imparechiarea, egoismulu, intereselu particulariu, nu numai alu individuiloru, dar' si alu casteloru, — deca filii patriei nu-si

voru pregetá asi intorce tote poterile mentei si anemei spre acelu scopu inaltu, care nece una data nu pote se desparia dein aintea ochiloru fiacarui bunu cetatianu, salutea comuna a patriei.

Impregiurare momentosa, carea ne apromite unu venitoriu mai ferice, un'a sorte mai multumitoria pentru toti, si una stare mai favoritoria culturai si literaturei poporaloru. Pentru cá prosperarea acestoru doua elemente atátu de nobili, atátu maretie, nu se pote realisa nece cumu, de cátu intru una patria, in care securitatea publica in afora si in la-intru stá pre basi atátu de solide, cátu nece armele inamiciloru nu o pota scuturá, nece reu'a volientia a intrigantiloru nu o pote conturbá, — in care starea materiale a cetatianiloru nu numai e de ajunsu spre a multiemi tote lipsele publice si private, ci si pentru cele, ce trecu preste necesitatile susistentiei de tote dilele.

Filii natiunei nostre, partea cea mai alesa, suntu ocupati in resolvirea unoru cestiumi vitali, atátu de importanti pentru acestu venitoriu, pentru acesta sorte, si pentru acea stare, ce o astepta patri'a nostra, — cátu, bene cumpanindu inaltele officia, ce le avemu atátu catrá patria, cátu si catrá problemele Asociatiunei, nece unu minutu nu ne liertatu a ne iudoí, cumu cá cli sia cu-

noscutu pre deplenu importanția misiunii lor, — si sum convinsu, că cu multa parere de reu absenteza astadi dela acesta solenitate natiunale, la carea aveau se concurre dein tote anghiurele romanimei.

Inse acelu spiretu nobile si nepregiatatoriu, carei insufletiesce pre densii in ostenclele lor, — de acea totu nu va lipsi nece intru acesta adunare, pentru că elu este spiretulu natiunei intregi, nu numai spiritulu particularilor, — pentru că zelului ce porta pre totu romanulu in aceste dile straordinarie in istoria romaniloru transilvani catra eluptarea la una stare demna de pusetiunea natiune, e spiretu generale nu particulare, spiretu intru tota valoare cuventului: spiretu natiunale.

Dar' nece pote se fia almentrea, Domniloru, pentru că numai dela unu atare spiretu, natiunale, se potu sperá rezultate demne de pusetiunea natiunale; carele, deca inca nu suntu realizate pentru natiunea noastră, dar' avemu firma convictiune, că nesmentitu se voru realizá, pentru că trebuie se se realizeze, pentru că nu se mai potu negá, nece se mai potu amená, forá de a se compromite in-aintea lunei toti, cari aru mai cutezá se se incerce a impiedecá acele rezultate.

In aste impregiarari, Domniloru, in carile politic'a dilei absorbe mai tote poterile intelectuali ale

natiunei, nu ar' fi mirare, deca natiunea nu ar' fi potutu face acelu progresu, si totu progresulu, in cultura si literatur'a natiunale, catu s'ar' poté pre dreptu cere in tempore si cercustari ordinarie si mai normali; cu tote astea, Domniloru, avemu deplena mangaiare, cà filii natiunei noastre si intru acestu respectu, totu au pasitu si pasiescu inainte forà pregiatàre. Institutele literaria dein anu in anu se immultiescu; cele ce se afla mai de multu, de ce mai multu se inzestreza cu mai multe midiloce pentru invetiamentu; tinerimea scolasteca se immultiesce, si devene mai numeroasa pre anu ce merge. Cartile pentru institutiunea publica se totu mai adaugu; si pre lenga cele scolastece, avemu placerea de a salutá si de cele de alta natura.

Sentimiu inse, Domniloru, si cauta se sentimiu si se marturisiru, cà mai multu s'aru poté face, de câtu se face, si cà mai pucinu se face, de câtu suntemu detori a face, atátu in respectulu scoleloru câtu si in alu literaturai. Se nu ne amagimiu, Domniloru. Nece de cumu se nu ne amagimiu. Cà-ce nu e lucru mai periculosu, de câtu a si inchide ochii in diu'a mare, cà se nu vedea sorele. Scolele nostre elementarie suntu in starea cea mai deplorabile, si ceru imperiosè dela natiunea, cà se se descepte un'a data dein acelu somnu

ucidatoriu de omu, dein acea nepasare infioratoria, cu carea se porta catra cea mai cruda parte a natiunei, lasanduo in cea mai profunda intunecime si neingriginduse de redicarea ei dein acestu intunerecu rusinatoriu.

Cu dorere este a marturisii si a combata atari scaderi in cultur'a natiunale, — ci Domniloru, a venitii tempulu, candu aste scaderi nu se mai potu suferi, retace si ascunde. A venitii tempulu, ca natiunea se numai suferia acesta rusinare in aintea lui Ddieu si a omeniloru. Almentrea, Domniloru, natiunea romana nu va pote se se elupte la acea stare sociale in ordinea poporaloru civilizate, carea se cuvene ei. Almentrea, Domniloru, cele 12 sute de milie de suflete ale nostre, nu numai in averile materiali, ci si in cele intelectuali, voru remane totu mai pucine, de catu cele 2 sute de milie ale altei natiuni cunoscute dein patria.

Scoalele elementarie, asia se credeti Domniloru, suntu fundamentulu culturei natiunale, si a literaturei natiunale. Almentrea nu se pote.

Asociatiunea romana transilvana e chiamata spre inaintarea acestui scopu; ea e detoria a face acest'a dein tote poterile si cu totu de adinsulu. Asociatiunea inse nu numai ca corpu, ci si ca individui, si inca mai multu ca individui, de catu ca corporatiune. Ca corporatiune, prea bene se scie,

că pana acumu nu despune, de câtu despre prea modeste media de operatiune, dein cari nu se pote ajunge nece a 1000 parte dein cele, ce ne suntu de lipsa pentru scopulu acestei societati.

Inse că individui, potemu face prea multu, Domniloru, fia care in sfer'a sa, in pregiurulu seu, indemnandu, ajutorindu, chiaru si sacrificandu, cum se cade se facemu că buni patrioti si buni romani.

Pentru că detorinti'a nostra că membrii asociatiunei, nece de cumu, dupa a mea convictiune, nu se reduce numai la atât'a că se numeramu taes'a anuale, — nu Domniloru, ci detorinti'a principale a nostra a fia-carui e, că fia-care dein noi si in parte se conlucràm la aeelu scopu, la care asociatiunea e chiamata a conlucrá in comune. Si asia ne vomu implení si oficia-le nostre si dorentiele natiunei.

De altmentrea oficialii Asociatiunei-si voru face réporturele sale despre afacerile ei in anululu decursu dela adunarea generale dein Brasiovu pana astadi. Dein carele, apoi stralucit'a adunare va fi in stare de a cunosce pre deplenu statulu presente alu Asociatiunei.

Dupa care amu onore a dechiará adunarea de deschisa.

B.

Cuventarea

de beneventarea Asociatiunii in
numele Esc. Sale D - lui Metropolitu
si a opidului Blasiu rostita cu oca-
siunea adunarei gen. dein 7 si 8
Septembre 1863.

Reverendissime Domnule Canonic si Vice-Pre-
siedinte !

Prea onorata adunare !

Diu'a de astadi este intru adeveru o di in-
semnata pentru opidulu nostru, o di care va fa-
ce epoca in analele Blasiului, diu'a acest'a, in care
beseric'a catedrale, dein carea odinora resuna poter-
niculu cnventu alu nemoritoriloru barbati Petru
Majoru, Samuele Cleinu si Georgiu Sinkai spre a
luminá poporulu romanu, spre a-lu invapaiá spre
totu ce e bunu si de folosu, — diu'a acest'a
dicu, in care beserec'a nostra are placut'a ocazione
de a cuprende in midiloculu, seu Adunarea gene-
rale a Asociatiunii Transilvane pentru literatur'a
si cultur'a poporului romanu, este o serbatoria ma-
re, care va remané pururea inscrisa in anemele

22

nostre, este o serbatoria, in carea poporul Blasiului insufletitu de importantia acestei adunari, salta si se desfeteza, si nu fora cuventu, — ca ce vedindu-si adunati inaintea sa intelegintii natiunei cu scopu de a lucra pentru cultura limbei si literaturii romane, — si prevede fericirea natiunei sale, prevede poporul Blasiului, ca natiunea sub manducerea acestei Asociatiuni va ajunge unu venitoriu fericitu si multu doritu, atatu pentru natiune catu si pentru besereca sa; presemte ina intarea natiunei in relegiositate, moralitate si in totu felulu de scientie teoretice si practice. Poporul Blasiului presemte, ca natiunea scapendu de intunerecu si dein umbr'a mortiei, va sporu neincetatu in tote cele bune; scimu ca nu va stagna ca ap'a care nu curge, si pentru aceea se corupe in sene si se faee stricatioasa victiitoreloru dein pregiuru, ci sub manducerea Asociatiunei nostre se va pote asemena unui riu curgatoriu, care neincetatu curge spre tint'a s'a, si este folositoriu teritoriului, prein care murmurandu, si continua intre tiermurele sale desfatatoria curgere. Asia natiunea nostra sub umbr'a arepiloru pagiurei Austriace, sub grigi'a Asociatiunei, va nisui treptatu si fora incetare spre tint'a sa menita de Imperatulu ceriului si alu pamentului si va colucra de impreuna cu cele alalte natiuni colocuitorie spre folosulu tronului, spre fericirea sa si a dulcei nostre patrie.

Natiunea noastra a facutu si pana acuma pasi frumosi si imbucaratori in totu feliulu de scientie, despre acest'a ne vomu convinge asemanandu starea natiunei de acumu cu cea din seclii trecuti.

Inainte de a veni Transilvani'a sub domnirea casei Austriace au fostu adese tempuri asia ticalose, câtu de multe ori au semenatu parentii nostrii, si au sceratu altii, au fiertu, coptu si au mancatu altii, au fostu de mii de necasuri incungiurati si nece odata incredintiati despre sortea lor.

Intru asia giurstari triste nu potea fi nece vorba despre redicarea scoleloru natiunale comunali, cu atât'a mai pucinu de scoli mai inalte, de seminaria, in care preuti se se pregatesca pentru luminarea poporului romanu.

Inse decandu proni'a Domnediesca nea adusu sub domnirea Inaltei case Austriace si ne supuse poternicului sceptru a acestoru Imperati intielepti, dreptu credintiosi, blandi si prea indurati, de atunci s'a inceputu fericirea, cultur'a si cu acestea onorea si marirea natiunei, nostre, de atunci s'a pusu piatr'a ângiuraria pentru cultur'a noastra, de atunci natiunea, carea a fostu nesocotita si batujorita, s'a socotitu demna de atentiunea Inaltei Case domnitorie, oace pentru desteptarea si luminarea natiunei s'a daruitu dein grati'a imperatesca pentru Metropolia, bunurele Blasiului, s'a redicatu

catedral'a acest'a, s'a intemeliatu aceste Institute a Museloru, léganulu intelegintiei romane; cá asia dein acestea esíndu teneri romani bene pregatiti, se pota fi de folosu atátu statului câtu si basurecei si natiunei.

Nu voliescu a enumerá prea inaltele ordinatiuni emanate pentru redicarea scoleloru natiionali, cáci le scimu cu totii prea bene.

Ceea ce ne-au mai lipsitu pentru cultur'a limbii, pentru care natiunea mai multu s'a luptatu, de câtu pentru vietia, a fostu Asociatiunea pentru literatur'a si cultur'a puporului romanu, statutele acesteia inca s'a induratu prea gratiosu bunulu nostru Monarchu ale aprobá, si ce este mai multu decâtu acestea, fapt'a cea mai insemnata de sute de ani dorita, care acumu a isvoritu dein anem'a cea nobila a prea bunului nostru Monarchu este inarticularea natiunei romane si a confesiuneloru ei, cá asia egalu indreptatita cu cele alalte natiuni si infratita cu cele alalte popora Transilvane se colucre pentru benele patriei.

Deintru aceste potemu conosce, cumca ce suntemu noi astadi si ce avemu dupa Domnedieu, tote avemu de a le multiamí prea induratulni nostru Imperatu Franciscu Iosefu I-lea si Inaltei Case Austriace; si pentru aceea si cu acest'a ocasiune ne apromitemu — si candu dicu acestea, prein cele urmatorie credu cá vouu esprime post'a aneme

tătororu — că precumu pana acum'a, asia si de aci
 inainte vomu arată catra Ma i e s t a t e a S a C. R.
 si A p o s t o l i c a omagiala multiamire si supunere,
 credintia nepetata, si vomu fi gat'a totudeun'a a
 sacrificá pentru Ma i e s t a t e a S a t o t e, pana si cea de
 pre surma picatura de sange, ne vomu rogá lui
 D d i e u, se-i dée daru si potere, se ne pota fi si
 in i n v e n i t o r i u a d e v e r a t u parente a natiunei roma-
 ne si a toturoru poporaloru supuse pajurei Au-
 striace, se fia precumu pana acum'a, asia si in ve-
 n i t o r i u, coron'a, frumsetia, idealulu principiloru ce-
 loru buni, erou vestitu si neinvinsu incontr'a inimi-
 ciloru.

Reverendissime Domnule V P r e s i e d i n t e ! P r e a o-
 n o r a t a A d u n a r e !

Poporulu Blasiului si celu dein giurulu lui se
 bucura de fienti'a de facia a prea stimateloru Dom-
 nieloru Vostre, se bucura de Domniele Vostre cá
 de nesce barbati zelanti. gat'a a sacrificá tote pen-
 tru benele natiunei si pentru aceea, lu pasce spe-
 ranti'a, cá snb conducerea cea intielepta a Do-
 mnieloru Vostre, natiunea nostra nazuindu in cul-
 tur'a intelectuale si religiosa morala, va fi ferici-
 ta, va fi radimulu tronului, er' patriei sale de
 mare folosu si ajutoriu. Poporulu Blasiului si celu
 dein giuru Ve multiamesce pentru calatori'a in-
 treprensa pana ia Blasiu, Ve poftesce vietia inde-

lungata, că se poteti ajunge si vedé imbucuratoriele rezultate a lucrurilor si a ostenelelor asociatiunostre pentru literatur'a si cultur'a popornului romanu, Ve potesce se Ve dèe Ddieu tote dnpa post'a anemei, si totu svatulu se Vilu implinesca.

Er' intorcandume catra Domnulu nostru Isusu Christosu, me rogu cu cuventele profetului Davidu „Domne atotu poternice prea indurate fà cu natiunea nostra semnu spre bene că se vedia celi ce o urescu si se se rusineze, că tu domne o ai ajutat si o ai mângaiatu pre ea. Aminu.

Blasiu 7 Septembre 1863.

Constantinu Alutanu

Canonicu Lectore si Vicariu Generale Metropolitaniu.

C.

Respunsu

În numele Asociatiunei la cuventarea de beneventare (desub B.)

Reverendisime Domnule V. presiedente, Onorata Adunare!

Premitendu, că potrivit cu Program'a dilei, dein loculu acesta erá se vorbesca unu altu barbatu, cu ale carui talente si elocuentia, eu nu me

potiu mesurá, si cá eu nu mai pentru tinererea si respectarea Santienei Programei amu luatú asupramii acest'a sarcina, plenu de incredere, cá Onorata adunare va scí pretiuí aceste momente, mi liau volia a redicá cuventulu, si reflectandu la cele, ce le díse Pre Santi'a Sa Reverendissimulu Canonicu Constantinu Alutanu despre Blasiu si bucuri'a locuitorilor lui si a celoru dein ténutu, care o semtu toti pentru cá vedu si potú salutá in midiloculu loru a III adunare genérale a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, a redicá meritulu Blasiului, respective a Institute-loru lui, mai multu in simplicitatea naravuriloru in stoicismulu spartanicu, si in zelu nationalu, ce a caracterisatu mai pre toti barbati, carii siau luatú crescerea si educatiunea in acestea Institute.

Asia Domniloru, cá se lasu la o parte trecutulú, cá se nu Ve ostenescu memori'a cu esemple ce leasiu puté aduce dein elu, me marginescu la viulu esemplu, celu avemu inaintea ochiloru nostri la Eselentia Sa betranulu Metropolitu si la Consiliarii sei, odinora dascalu si profesori ai nostri, pre carii dupa unu cursu de 10, 15 20 si mai bene de ani, de candu amu parasitu cei multi, acestea locuri, i aflamu astadi pre lenga tota navé-la releloru, influintiei si a lusului deinafora, cá piramidele Egiptului, cá stelpii puntie lui Traianu in

Dunare înfruntându tempestatile timpului și valurile cele grele ale lui, cu o barbatia demna de admiratu, retinendu simplicitatea cea esemplaria, stoicismulu celu vechiu și celu nationalu intru adeveratulu întielesu alu cuventului, și propagandu aceste virtuti romane la posteritate, unu lucru, o înpregiurare acest'a, pre care natiunea, o și cere și asteapta cu dreptu cuventu dela Blasiu; Domniloru! pana candu Blasiulu își va pastră simplicitatea acest'a esemplaria, stoicismulu acestu eroicu, și celu de pana acumu, pana atunci voru est deiu acest'a palestra a museloru romane, barbati crescuti și deprensi in simplicitatea naravuriloru, crescuti cu unu spiritu de stoici, cu o abnegare rara de sene și a intereseloru proprie, barbati cu totulu devotati causei romane, barbati, carii se fia determinati, că odinora Mutiu Scevol'a asi arde insii man'a, candu va smenti, ceea ce a tintatu mintea, barbati Domniloru cumu ne arata istori'a pre acelu Consulu romanu, care condamnă pre însu fiulu seu la morte, pentru că a calcatu ordinulu datu, cu tote, că cestigase batali'a.

Eara pana va avé natiunea romana barbati crescuti in semplicitate cu abnegare de sene, gat'a spre veru ce sacrificiu, precum a avutu de unu tempu incoce și mai are și astadi, pana atunci Domniloru pre lenga tote fortunele timpului, intri-

gile contimpuraniloru, opunerea celoru potenti si a administratiunei de astadi, ea va inaintá, va inflori, si se va apropiá de perfectiunea, ce i se vede de insa natura menita, si la care ea nazuesce nein-celatu.

Esemplu prea bunu si invederatu ne e viati'a si esistinti'a stramosiloru nostri, pana candu a traitu ei in simplicitate, cu abnegare de sene si a intereselor sale, pana candu a despretiuitu avutu'a cea mare si comoditatile ei, au invinsa si cuceritu tota lumea, pentru cá era neinvinsi; dupa ce a apucatu inse intre ei poft'a de castigu, gramadirea averiloru, coruptiunea si satelitul ei celu naturalu, luxulu; dupa ce in locu de a merge insii la oste, a se bate si a comandá, au preferitu a petrece a casa, a se tavalí in placeri, si a amblá dupa cestiguri, a conduce pentru resboie, nabuni si legiuni straine, a fostu cadiuta virtutea romana, si republic'acea grandiosa, Imperiulu celu fora sociu, in care nu mai apunea sorele, fú disolutu sistersu de pre faci'a pamentului.

Mergeti deci inainte Parentiloru pre calea simplicitatiei, fiti stoici cá Spartanii, si pana la unu tempu strabunii nostrii Romani, si mai zelosi decâtu toti zelosii pamentului, pentru cá numai virtutile acestea potu incoroná inceputulu operiloru Parentiloru nostrii continuate si de noi.

Blasiu 7 Sept. 1863.

A x e n t i e.

D.

Raportulu.

Secretariului secundariu despre lucrarile Comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, in decursu de unu anu si un'a luna adeca: dela adunarea generale tienuta la Brasiovy in 28, 29, 30 Iuliu c. n. a. tr. pana la adunarea presente.

A)

Volieudu a aduce la cunoscienti'a Onorabilei adunari generale a Asociatiunei transilvane, lucrarile Comitetului in decursulu unui anu, si o luna adeca: dela ad gen. dein 28, 29, 30 Iuliu c. n. a. tr. pana in presente: e de lipsa, cá se mi-incepu raportulu meu, tocm'a dela lucrarile si decisiunile aceleia adunari stralucite dein anulu trecutu, carea si-féce onore prein mai multe decisiuni de mare importantia pentru prosperarea si viitoriulu nationale si literariu a poporului nostru, si cu esecutarea a-celor'a decisiuni benevoli a insarcina pre Comitetulu acestei Asociatiuni.

Decisiunile de mai mare importantia a on. adunari generale, — cu acaroru punere in lucrare, fù in-

sarcinatu Comitetulu Asociatiunei — suntu (mai alesu urmatoriele :

a) Amesuratu dicisiunei aduse in Siedinti'a III p. VI adunarea decretà sum'a de 1200 fl. v. a. destinati pentru crearea de stipendia scolastece in folosulu ajutorarei tinerimei studiose lipsite de mîdiloece ; si modalitatea impartirei acestoru stipendia o concrediù Comitetului Asociatiunei , oblegandulu totuodata , si recomandandui cu totu deadinsulu , cã impartirea cestiunatelor stipendia , se se estendia si la alte facultati scientifiche , nu numai la facultatea de drepturi. Si pre lenga aceea , acelu Comitetu , se fia cu tota luarea aminte la lips'a si seraci'a constatate , la progresulu facutu in studia , si mai pre susu de tote la moralitatea teneriloru studiosi.

b) Totu in siedinti'a III. p. VII adunarea generale , incuvenentiã unu stipendiu de 200 fl. v. a. destinatu pentru de a se ajutorã doui teneri romani cualificati in vreo meseria , si cari voru a se face Maestrii (Meisteri).

c) In siedinti'a III p. VIII adunarea incuvenentiã 100 fl. v. a. pentru bibliotec'a Asociatiunei.

d) Totu in aceea Siedintia p. IX. adunarea decretà cãte 60 fl. v. a. pentru inavutirea Museului fisico-naturale dein Blasiu si dein Brasiovu.

In urma,

e) adunarea generală totu în Siedini'a III p. XIV defipse unele premia și pre anulul acesta, și anume 100 fl. v. a. pentru cea mai buna carte despre înaintarea economiei de câmpu și a pomării între romani; 50 fl. v. a. pentru doi inși romani, cari voru adeveri cu ocașiunea adunării prezente, că au mai multi fragari destinați pentru prasirea vermilor de matasa, și erasi 100 fl. v. a., pentru unu individuu romanu, carele în decursulu unui anu dela adunarea trecută, va învetiá mai bene art'a stenografica, și va dá probă despre a sa dexteritate toc'm'a la adunarea prezente.

Cu ast'a ocașiune adunarea gen. dein a. tr., dreptu documentu, că scia apretiní isi stimá talentele desvoltate pre câmpulu literaturii și a artei, votá doua premia natiionali; anume unulu pentru D. Andreiu Muresianu de 50 # in natura, pentru că acestu barbatu prein poesiile sale adause un'a luarea noua la cunun'a nevescedita a meritelor sale publice; er' altu premiu pentru Dsior'a Circ'a, pentru că acés't'a, nu numai dede documentu despre unu progresu frumosu in art'a muziceii, ci totu deodata prein Concertulu seu pre Vióra dein 29 Iuliu a. tr., adause o suma considerabile la fundulu junei nostre Asociatiuni.

f) In interesulu desvoltarei diverselor ra-

muri de scientia adunarea determină si infientiarea aceloru trei sectiuni scientifice, anume: acelei filologice, istorice si fisico-naturale.

Onorabil'a adunare deci, va dori acum a sci, că cum si pan' încātu s'au dusu in implenire aceste decisiuni salutarie; adunarea va dori dîcu, a fi informata precum despre aceste: asia si despre alte lucrari mai momentose si mai insemnate a Comitetului Asociatiunii.

Deci subscrisulul spre a satisface acestei dorentie, cum si spre a corespunde tenorei § 32 lit. g dein statutele acestei Asociatiuni; si-tiene de cea mai placut'a a sa detoria, a rapurtá in ordine cronologica despre tote lucrarile si decisiunile mai de frunte ale Comitetului pre restempulu dela adunarea trecuta pan' la adunarea presente adeca: in cursu de unu anu si o luna de dîle. Si asia voliu incepe mai antaiu cu lucrarile siedintiei celei de antaiu dupa adunarea generale dein a. tr.

I. Siedintia a Comitetului Asociatiunei tienuta in 2 Septembrie 1862

Cu privire la acest'a Siedintia, inainte de tote mi liau volia a aduce la cunoscientia On. adunari,

cumca la propunerea Escelentiei Sale D. presiedinto alu Asociatiunei indata cu deschiderea acelei siedintie, Comitetului i-se dede cea mai placuta si mai dorita ocasiune, cá se asterna Maiestatiei Sale prea bunului nostru imperatu o adresa insufletitoria de bucuri'a, ce o semti totu natulu romanu pentru fericit'a reinsanatosiare a Maiestatiei Sale prea amatei si prea induratei nostre imperatese, Elisabeth'a, si Maiestatea Sa se si indnrá prein inaltulu emisu presidialu al' Cancelariei aulice de dto 15 Septembre 1862 Nr. 416 a respunde prea gratiosu la acest'a adresa a Comitetului, carele respunsu se si comunicá Comitetului in siedinti'a urmatoria dein 8 Octobre a. tr. (vedi Siedinti'a II).

Dupa aceea, Comitetulu si fece de cea mai strensa detoria a se ocupá cu punerea in lucrare a susu-mentiuatelorú decisiuni salutarie aduse in siedinti'a III. a adunarei generale dein an. tr.

Precumu se dovedesce dein protocolulu siedintieloru Comitetului § 99 lit. a, c, d, e, f, g, h, i. . . . si precumu e cunoscutu si dein diurnalele nationale, Comitetulu nu lipsi a luá dispositiunile si mesurele delipsa pentru impartirea mai susu amentiteloru stipendia scolastece si premia, si anume dein celi 1200 fl. v. a. destinati pentru ajutorarea tenerimei studiose mai lipsite de midiloce: Comitetulu aflá cu scopu, a formá 10

stipendia, dein care se se impartasiesca 10 teneri buni si diligenti, si in specie : se creara 2 stipendia de câte 300 fl. v. a. pentru doi teneri eminenti si cu portare buna, cari se voru oblegá a merge la facultatea filosofica in Vien'a, spre a se pregati pentru catedr'a de profesori gimnasiali ; se creara 4 stipendia de câte 100 fl. v. a. pentru 4 teneri buni ascultatori de drepturi, si in urma, se formara alte 4 stipendia de câte 50 fl. v. a. pentru patru teneri, ascultatori de scientiele gimnasiali. Pentru tote aceste stipendia se publicà dein partea Comitetului, Concursu de dto 4 Septembre 1862, cu defigerea terminului pre 4 Octobre a. tr. — Impleninduse terminulu defiptu pentru Concursu, in siedinti'a Comitetului, tienuta in 8 Octobre a. tr., se si impartira numitele stipendia, — luandusi Comitetulu de punctu de vedere in ast'a impartire, progresulu eminente, seraci'a si moralitatea, in sensulu decisiunei adunarei gen. dein siedinti'a III. p. VI. cum si tienenduse strensù de §-lu 2 dein statutele Asociatiunei.

Asemenea se publicà Concursu dein partea Comitetului totu cu datulu dein 4 Septembre a. tr, si pentru stipendiulu de 200 fl. v. a. destinatu pentru ajutorarea a loru doi teneri cualificati in vreo meseria, defigunduse terminulu pre 31

Maiu a. c. cum si pentru nescari premia, si anume: 100 fl. pentru auctoriulu celei mai bune carti despre inaintarea economiei de campu si a pomarii intre romani cu terminulu 1 Maiu a. c.; 50 fl. v. a. pentru doi insi, cari cu ocasiunea adunarei presente voru adeveri, cum ca au celi mai multi fragari destinati pentru prasirea vermiloru de matasa; si in urma 100 fl. pentru unu individ u romanu, carele in cursulu anului va invetiá mai bene art'a stenografica, si va dá chiaru in acest'a adunare probe despre a sa capacitate si istetime cu terminulu pre San. Petru.

O Intre lucrarile siedintiei Comitetului dein 2 Septembre a. tr. mai vienu inca de a se insemná urmatoriele: in § 99 lit. b. se aduce la cunoscienti'a In. Guberniu regiu, a Ven-Ordinariate romane, cum si la cunoscienti'a redactiuniloru de diurnalele romane, decisiunea adunarei gen. dein an. tr. in privinti'a adoptarei ortografiei cu litere, carea singura reprezenteza adeveratulu geni u a limbei romane; prein § 90 se decreteza, cá numerulu curente al' lucrariloru Comitetului si Cancelariei se se incepa regulatu totu deauna cu 1-a Ianuariu c. n.; prein § 91 se decretà tiparirea actelor adunarei gen. dein a. tr. cum si a disertatiuniloru rostite cu ocasiunea acelei adunari in 1000 esemplaria pre spesele Asoci-

atiunei; dupa §-lu 94 s'au primitu banii incurși dela diversi membrii și contribuitori ai Asociatiunei; § 96 se aterne raportulu Casierului și a Contro-
lorului despre starea cassei Asociatiunei pre tem-
pulu acestei șiedintie dein 2 Septembrie a tr., dein
care resultă, că cass'a Asociatiunei pre atunci nu-
meră sum'a totale de 12557 fl. 70. xr., totu atunci,
cu ocasiunea aternerei acestui raportu, escân-
duse intrebarea asupr'a modului de a elocá capita-
lele Asociatiunei cu mai mare securitate, s'a de-
cisu, că capitalele se se eloceza, prein cumpera-
rea obligatiuniloru de Statu, și anume: de cele
ipotecarie, de saline, urbariale de Ardealu, și de
cele numite natiunale.

Mai incolo totu in aceea șiedintia § 97, s'a
luatu mesuri in privinti'a platirei tacselorū de
membrii ordinari pre anulu curente, și anume s'a
decisu: că aceli Domni, cari au platitu tacsele
statutale dela 1-a Noembre 1861 pan' la 31 De-
cembre 1862, adeca: in cursu de 14 luni, ori candu,
suntu membrii ai Asociatiunei pre 1862; er' cari voru
a remané membrii ord. pre a. 1863 suntu detori
a plati dela 1-a Ianuariu a. c. tacs'a prescisa de
de 5 fl. v. a., seau capitalulu corespundietoriu o-
data pentru totu deuna; și totu in urm'a acestei
decisiuni, DD. Colectori ai Asociatiunei, fura pof-
titi prein diurnalele natiunale, că se se nevolie-

sca a fi în evidență numărul membrilor, conlucrându la îndeplinirea scopului acestei Asociațiuni.

Amesuratu decisiunii coprense în § 98 D. Casieriu de în respectul asigurării casei fii în sarcinat, a întări ferestrele de la Cancelari'a Asociațiunii cu grății de fier, și a lăsa se se face o usă tare; toate aceste pe cheltuielile Asociațiunii, care apoi voru se revina proprietatea proprietarului casei.

Prein decisiunea coprensa în § 99 s'a făcutu curente onorariulu Secretarului II, decretatu în ședința III a adunării gen. de în anul trecut; după §-lu 100 s'a primitu stufele trimise și date espositiunii, care apoi clasificanduse s'au strapusu în primirea Arhivarului Asociațiunii. În urma, prein §-lu 101 s'a otaritu deschiderea de liste la Cancelari'a Asociațiunii, pentru înscrierea aceluor Domni, cari în sensulu concludului adunării gen. de în 30 Iuliu a. tr., voru volii a se însinua de membrii la vreun'a de în cele trei secțiuni științifice prevădute de adunarea gen. de în a. tr. p. XV. Si Secretariulu primariu a acestei Asociațiuni, fii celu de întâi, carele în ședința asta, se însinua pentru secțiunea istorică.

II. Siedintia a Comitetului de in 8 Octobree 1862.

Cu privire la acest'a siedintia, mai inainte de tote, am onore a raportá On. adunari, cumca Escelenti'a Sa D. presiedinte, indata cu deschidere aceleia, avù prea placut'a ocasiune a aduce la cunoscienti'a On. Comitetu al' Asociatiunei, respunsulu preagratiosu a Maiestatiei Sale prea bunului nostru Imperatu de dto 15 Septembre Nr. Canc. aul. 416 a. tr. cu privire la adres'a Comitetului de bucuria pentru fericit'a reinsanatosiare a Maiestatiei Sale prea scumpei nostre Imperatese Elisabet'a. Acestu respunsu prea gratiosu se primí dein partea Comitetului cu cea mai via placere si bucuria, cá unu nou documentu de amorea parentiesca — si totu deodata prein § 105 se decretà, cá acestu actu de gratia maiestatica, pentru memori'a prosteritatiei, se se treca dein cuventu in cuventu in protocolulu siedintiello ru acestui Comitetu; ceea ce se si facù.

Mai incolo intre lucrarile si dccisiunile aduse in siedinti'a memorata, — afora de insinuarea Dlui Directoriu gimnasiale Gabriele Munteanu, de membru al' sectiunei filologice (vedi § 107) — mai meriteza a se aduce la cunoscienti'a on. adunari generale, inca urmatoriele:

a) Raportulu cassei despre starea fundului Asociatiunei pre tempulu acestei siedintie, dein carele se vede, că Asociatiunea pre atunci adeca : in 8 Octobre a. tr. — ne computanduse spesele — posiedea in suma totale Capitalulu de 13156 fl. 70 xr. firesce cea mai mare parte in Obligatiuni de ale Statului (vedi § 110).

b). Mai meriteza a se amentî impartîrea stipendialoru date dein partea Asociatiunei, pre bas'a Concursului publicatu cu datulu de 4 Septembre a. tr. — si anume: cele doua stipendia de câte 300 fl. v. a. se dedera la doui teneri ascultatori de facultatea filosofica in Vien'a pentru de a se pregatî pentru catedr'a de prof. gimnasiali; cele 4 stipendia decate 100 fl. se impartîra la 4 ascultatori de drepturi, si in urma cele 4 stipendia de câte 50 fl. le patru gimnasisti. Cu privire la impartîrea acestoru stipendia, Comitetulu amesuratu deobligatiunei primite dela On. adunare generale dein a. tr., cum si condusu de idea principale espresa in statutele Asociatiunei § 2, carea e: cultur'a romanului preste totu in studia . . . luã in destinsa consideratiune, nu numai meseretatea concurentiloru, ci si progresulu si mai pre susu de tote portarea morale: cace romanulu are lipsa de barbati in totu respectulu, nu numai cualificati si invetiati, ci si solidi in caracteriu si portare. In catu pentru pri-

mirea acestor stipendia scolastece, prein § 112 se decise, cá acele se se primesca in rate trimestrali, pre lenga cuietantii vidimate de Directiunile institutelor respective. In urma,

c) se asemneza Secretariului II spesele de lipsa, pentru maupularea afacerilor Cancelariei, pentru espeditiunile postale si alte trebuentie, in suma de 100 fl. v. a. pre lenga indetorarea de asi-dá socotelele la tempulu seu.

Aceste fura, — dupa opiniunea subscrisului referente, — cele mai momentose, si totu deodata cea mai mare parte, dein obiectele pertractate in siedinti'a dein 8 Octo bre a. tr.

III. Siedintia á Comitetului tie-nuta in 4 Noembre a. tr.

Fienducà Comitetulu Asociatiunei in urm'a indetorarei sale dein partea adunarei gen. tienute la Brasiovu in anulu trecutu, cumu si pre bas'a decisiunei sale aduse in siedinti'a dein 2 Septembre a. tr., si luase volia prein scrisori'a sa de dto 9 Septembre a. tr. Nru 200 a aduce la cunoscienti'a Inaltului Gubernu regescu, Conclusulu adunarei generale tienute in Brasiovu, in privinti'a ortografiei romane statorite cu litere latine, si totu deodata pre Acelasiu-Inaltu, al' rogá, cá acelu Conclusu se binevoliesca al' impartasi si cu au-

toritatile resp. subalterne: asia Acelasiu Gubernu prein not'a sa de dto 1 Octobree Nro 21,889, 1862 provocà pre Comitetul Asociatiunei, cá se i substerna vreunu operatu filologicu romanescu, si no avendu altulu, decátu operatulu Comisiunei filologice dein 1860, se decretà (prein § 116), cá acelu operatu filologicu tiparinduse in 1000 esemplaria, dein acele, 700 esempl. se se substerna In. Gubernu regiu, reflectandu totudeodata si la gramatecele romane date de D. Canonicu T. Cipariu, pentru invetiarea acurata si regulata a limbei romane. Cea ce prein scrisori'a Comitetului de dto 24 Novembre Nro 285 1862, se si duse in deplinire.

Totu in ast'a siedintia se aduse la cunoscienti'a Comitetului o scrisoria de multiumita a Escentiei Sale D. Conte Emericu Mico de dto 21 Octobree 1862, pentru alegerea sa de membru Onorariu al' Asociatiunei, — pre lenga carea alaturà si unu ofertu intru adeveru marinimosu pentru jun'a nostra Asociatiune, daruindu spre folosulu fondului Asociatiunei o obligatiune de desdaunare urbariale in valoare de 500 fl. m. c. — pentru care i se esprimà cea mai caldurosa multiumita, cu aceea adaugere, cá la adunarea generale de acum se se propunia de membru fundatoriu al' Asociatiunei. — Totu cu ast'a ocasiune

D. Dem. Fogarasi dela Muresiu-Osiorheiu consecrã in folosulu fondului Asociatiunei 200 fl. in obligatiuni urbariali de desdaunare — facunduse membru fundatoriu a aceleia.

Totu in siediint'a Comitetului dein 4 Novembre a. tr., se mai citi o scrisoria plena de entusiasmu a Dlui Advocatu dein Oradea mare Ioane Gozmanu pentru prosperarea Asociatiunei, trame-tiendu cu aceea ocasiune si o colecta frumosa, pentru care i se rescrise multumita (§ 120); se comunicara prein D. Protopopu I. Popasu socotelele venituriloru si a speseloru espositiunei dein Brasiovu pan' in 12 Octobre a. tr. — care se dederu spre censurare Dlui membru al' Comitetului Elia Măcelariu. — Dupa aceea, se luã spre placut'a scientia a Comitetului, aceea, cã atãtu Dlui Andreiu Muresianu incununatului nostru poetu nationale i-se numerara in natur'a celi 50 galbini dreptu premiu nationale, cãtu si Dsiorei Elisa Ci r e ' a i-se cum-perã si tramese unu suveniru, dreptu semnu de recunoscientia nationale.

Subscrisulu Secretariatu, cugeta a fi cu cale, a face aci mentiune si despre o scrisoria tramisa Comitetului dein partea parochului dein Csenger-Ujfalu a Dlui Georgie Ardeleanu, de dto 10 Octobre 1862; acelu Domnu propune Comitetului Asociatiunei, deschiderea unui institutu pedagogicu

pentru creșterea romană, prin mijlocul
Comitetului reuniunii femeilor române sub
așpiciale Asociației. — Comitetul Asociației
nei, cu toată că a fost petrusu de momentositatea a-
cestei idei: totuși nu se simți competente, că a-
supr'a unui obiectu atât de momentos se se
demita la desbateri în o ședință a Comitetului —
cu atât mai tare, cu câtă că în ast'a privință
nu primii nece o invitațiune dela adunarea gene-
rale.

Mai am bucuri'a, între lucrările șe-
dinței Comitetului de în 4 Novembre a tr.
a mai aduce la cunoștință a on. adunării generale
și aceea faptă, că pentru de a se pune începutul
unei biblioteci a Asociației, cumpărându-se cărți
cu sum'a de 100 fl. v. a. aplacidată de aduna-
rea gen. de în anul trecut: Comitetul află cu
cale a denumi o Comisiune, statatorie de în unu
presedinte în person'a prea demnului D. Cano-
nicu Metropolitanu și Vice-presedinte al' Asocia-
ției Tim. Cipariu, și de în 3 membrii în perso-
nele D.Dloru G. Baritiu, Gavrița Munteanu și Ioane
Antonelli, care Comisiune, se se consulteze asu-
pr'a cartiloru romanesci mai de mare pretiu și
mai de neapărata necesitate, ce ar' fi de a se
castigá pentru bibliotec'a Asociației.

În urma, ce se țiene de starea casei Aso-

ciatiunei pre acestu tempu ad: in 4 Novembre a. tr., aceea, dupa § 130; numerá 13717 fl. 63 xr. v. a.

In lunile: Decembre 1862, si Ianuaru 1863 dein lips'a membriloru prescisi prein § 31 dein statute, nu s'a potutu tiené siedintia completa a Comitetului Asociatiunei, ceea ce in siedintia viitoria dein 3 Fauru a. c. s'a si trecut la protocolu in § 1, cá observatiune.

Acéste fara On. adanare! lucrarile mai importante ale siedintieloru Comitetului tienute dela 2 Septembrie a. tr. ad: dna adunarea generale, pana la inceputulu anului curente si respective pana la siedintia dein 3 Faunu a. c. — in se fiendu cá acést'a On. adunare va fi doriendu a avé notitia despre lucrarile mai importanti a Comitetului dein anu in anu, voliu se dîcu: dela o adunare generale pan' la alt'a: asia mi-tienu de cea mai placuta detoria a continuá si mai incolo raportulu meu, dein siedintia in siedintia, pana la adunarea generale presente; — insirandu in ordene eronologica, tote lucrarile si decisiunile mai importante ale Comitetului Asociatiunei.

IV. Siedintia a Comitetului tienuta in 3 Februaru a. c.

Deintre lucrarile si decisiunile acestei siedin-

tie, meriteza a se aduce la cunoscinti'a On. adunari gen. urmatoriele ;

1) Veniendu in ast'a siedintia la desbatere, deslegarea cestiunei, ca ore obligatiunile de statu, cumperate pre seam'a fondului Asociatiunei, dupa care valora se se compute? dupa valora austriaca seau moneta conventionale? Comitatu dupa ascultarea opiniunei Dlui Casieriu, se afla motivatu prein §-lu 2 a decide : ca obligatiunile se se compute dupa valora nominale, cu atatu mai vertosu cu catu ca, in ast'a privintia, nu s'a facutu nece o observatiune nece cu ocasiunea revisiunei socotelor de in partea adunarei gen. de in a. tr.

2) Intre alte lucrari ale comitetului ar' mai fi de a se memorá : starea cassei Asociatiunei pre tempulu acestei siedintie de in 3 Fauru a. c., carea avea pre atunci in proprietatea sa sum'a totale de 16537 fl. 30 xr. (vedi § 4); raportulu Secretariatului despre tiparirea protocolului adunarei gen. II, in 1000 esemplaria, despre acarui esire la lumina, cum si despre pretiulu defiptu in ast'a siedintia, fura incunoscianti toti DD. Colectori ai Asociatinnei pre calea diurnalelor romane, si anume : in Telegrafulu romanu Nru 9., cu aceea provocare, ca se benevoliesca a aduna prenumeranti, ca asia respectiviloru se li-se pota tramete esemplaria in numerulu postitu, (vedi § 7.) Se aduce apoi la cunoscinti'a Comitatu-

pui, că Inaltulu Gubernu regiu prein gratios'a scri-
 soria de dto 29 Novembre 1862 Nr. 28282 s'a in-
 duratu a lasá de membrii onorari ai Asociatiunei
 pre unii deintre Domnii alesi in Siedinti'a III a
 adunarei generale dein anulu trecutú, cari nu sunta
 civi austr. si anume: pre DD. Sionu, Odobescu si
 Gr. Manu si cestoru Domni numai decatu li-s'au
 si espeduitu diplomele cuvenentiose. — Amesuratu
 decisiunei aduse in ast'a siedintia § 9, si pre bas'a
 clausulei intretiesute la articolulu II § 6 dein sta-
 tute, s'a mai asternutu Inaltului Guberniu spre
 a-si dá Inaltulu seu consensu, si alti membrii or-
 dinari ai Asociatiunei, cari nu sunta civi austriaci,
 inse au platitu tacs'a de membrii ord. prescrista pre-
 in § 6 dein statutele Asociatiunei.

Totu in acest'a siedintia s'a luatú spre cea
 mai placuta scientia a Comitetului, aceea fapta marini-
 mosa a braviloru frati: A n t o n i u si G e o r g i e
 M o c i o n i de Foen, că ambii acesti bravi filii ai na-
 tiunei romane, se fecera membrii fundatori ai Aso-
 ciatiunei, si anume: celu de antaiu depunendu pre
 altariulu prosperarei acestei june Asociatiuni, in
 obligatiuni de desdaunare dein Banatu, sum'a no-
 minale de 420 fl.; er' celu alaltu depunendu su-
 m'a nominale de 315 fl. Cu o via placere s'a lu-
 atu spre scientia si ofertulu Br. Ales. V a s i l o o dein

Bucovin'a de 200 fl. cá m. fundatoriu cum si a al-
toru benefacutori dein Bucovin'a.

Asemene Stéfanu Sotiru negociatoriu in Bra-
siovu a daruitu la fondulu Asociatiunei o obli-
gatiune a imprumutului de Statu dein 1854 de
100 fl. (vedi § 12).

Cele alalte afaceri ale Comitetului dein ast'a
siedintia se reducu la primirea notitiei despre ba-
nii intrati la cass'a Asociatiunei dela siedinti'a dein
urma, intre care meriteza a se memorá si aceea,
cá D. Georgie Visia dein Zlatn'a, membru funda-
toriu a acestei Asociatiuni, a mai daruitu in fo-
losulu fondului Asociatiunei inca o detoria a sa de
300 fl. v. a.; trametienduse incoce atátu obliga-
tiunea resp., cátu si interusuriulu pre a. c. in
suma de 15 fl. v. a. — Urmeza

V. Siedintia a Comitetului tie- nuta in 3 Martiu a. c.

Deintre lucrarile acestei siedintie, in ordinea,
dupa cum fura pertractate, vienu a se in-
sirá : a) presentárea starei cassei Asociatiunei,
careá pre atunci numerá sum'a de 16882 fl. 32
xr. (vedi § 16); b) Se luá spre imbucura-
tori'a scientia o adresa plena de zelu a Dlui
Poenariu dein Bucuresci de dto 1-a Fauru

a. c. prein carea acelu Domnu, dupace si esprima in terminii celi mai frumosi, multiamirea sa, pentru alegerea sa de membru onorariu al' Asociatiunei, se promite cumca nemicu i-va fi mai pretiosu si mai sacra de câtu a conlucrá si pre viitoriu pentru prosperarea si inflorirea acestei june Asociatiuni c.) Mai incolo, Comitetul, dupace, — censurandu Computulu venitureloru si a cheltueleuru espositiunei nationale deiu Brasiova lu aflà de esactu si bunu in tota privinti'a, — si exprimà multiumit'a sa sincera, atátu Dlui presiedinte resp. I. Popasu câtu si celora alalti DD. membrii pentru fatigiale si sacrificiale loru, dovedite si cu ast'a ocasiune in favorea Asociatiunei § 18. — Apoi d) se mai rescrise dein partea Comitetului, multiumita Dloru: Jude primariu Iosefu Siulutiu si Vasilie Moldoveanu si altoru conlucratori ai loru; cace acesti Domni prein staruenti'a loru, inchiendu Contracte pre 5 ani, cu mai multe Comune, dein Comitatulul Cetatiei de balta, au adausu la fundulu Asociatiunei, unu'cuan-tu frumosu in fructe naturale, pentru acaroru vindere in folosulu fundului Asociatiunei, Comitetulu in poterea decisiuniloru sale coprense in §§ii 19. si 20. si luà measurele de lipsa.

In urma, mai voliu a amenti, cumca totu in asta siedintia, la propunerea Escelentiei Sale Dlui presiedinte al' Asociatiunei prein § 22 se aduse

conclusu, că Dlu Vice-presiedinte al' Asociatiunei, se fia poftitu, subtu presiedinti'a sa a compune unu Comitetu dein nescari barbati, cu cari se se consulteze asupr'a mesurilor de pregatire pentru adunarea generale, ce se va tiené in Blasiu, adeca: pentru adunarea presente, si despre mesurile luate in ast'a privintia, se se raporteze la Comitetul Asociatiunei pre lun'a lui Maiu.

Cele alalte afaceri ale Comitetului dein siedinti'a dein 3 Martiu a. c. éراسi se reducu la primirea notitiei despre sumele de bani intrate in cass'a Asociatiunei dein siedintia in siedintia.

In lun'a lui Aprilie a. c. dein lips'a membriloru prescristi prein § 31 dein statute, nu s'a potutu tiené siedintia lunaria cu Comitetul Asociatiunei.

Deci, vienu la

VI. Siedintia tienuta in 12 Maiu a. c.

Intre afacerile mai insemnate a acestei siedintie, merita a se numerá: a) § 25 raportulu cassei Asociatiunei pre tempulu siedintiei cestionate, dein care raportu se vede, că fondulu Asociatiunei posiedea pre atunci 19083 fl. 85 xr., b) prein §§ 26 si 32 la propunerea Dlui V. presiedinte, cum si a Archivariului Asociatiunei tientatoria in-

tr'acolo , că adeca: Asociatiunea noastră se se pu-
 nia in comunicatiuni cū alte societati si Academie
 literarie , d. e. Academi'a scientieloru dein Vien'a ,
 Pesteas. a. trametiendule dein productele sale in
 scaimbu: Comitetulu aflà cu cale a decide , cumca
 propunerea privitoria la punere in relatiuni cu alte
 societati literarie , in principiu o primesce cu
 tota placerea inse tocma pentru importantia pro-
 punerei acesteia , cugetà a fi bene si consultu ,
 că modulu punerei aceleia in activitate se se re-
 serveze pentru on. adunare gen. presente, carea. nu
 va lipsi a luà measurele de lipsa in acestu obiectu,
 dein multe privintie importante pentru jun'a nostra
 Asociatiune. Totu deodata, s'a primitu spre scien-
 tia , raportulu Archivariului Asociatiunei despre
 cartile daruite in folosulu bibliotecii Asociatiunei ,
 cum si despre starea bibliotecii de atunci preste
 totu : cartile daruite se publicara in Telegrafulu
 romanu. e) in sensulu §-lui 28, Comitetulu aflà de
 lipsa , in nesu cu decisiunea sa dein 3 Fauru a. e.
 a postii de nou pre D. Colectoriu dein Cernautiu
 Nic. Hurmuzachi că se benevoliesca a dá deslu-
 cirile de lipsa in privinti'a unoru Domni , cari au
 depusu la Dsa in favorea fundului Asociatiunei ,
 sume mai diosu de 100 fl. , fora de asi esprime
 volienti'a sa , că voru a se face membrii fundatori
 ori ordinari ai Asociatiunei? Comitetulu inse nu

fù norocitu a capatá respunsu in acestu obiectu, nece dupa repeli'ta provocare.

d) Mai incolo, s'a luatú la desbatere, program'a pentru adunarea generale prensente, propusa de D. V. presiedinte T. Cipariu, carea s'a primitu intru tote, si s'a publicatu in diurnalele romane.

e) Intre afacerile Comitetului dein ast'a sientia, se mai numera, si primirea spre placut'a scientia, cumca In. presidiu Guberniale prein charti'a sa de dto 26 Aprilie Nro 376 a. c. a binevoitu a las'a de membrii ord. ai Asociatiunei pre junii Domni dein Bucuresci, carii au platitu tacs'a statutare, inse cari nu suntu civi austriaci, si anume: DD. profesori dein Bucuresci Cost. Margineanu, Florescu, Ioan Badilescu si Aaronu Crainicu; apoi pre D. Ioan Martinoviciu negotiatoriu si D. Adamescu proprietariu de Tipografia; toti dein Bucuresci. Pre lenga acesti Domni, mai capetara consensulu In. Gubernu prein charti'a de dto 16 Febr. Nro 5946 a. c. inca DD. Dim. Ales. Sturz'a, Georg. Costachi Sturz'a propr. in Iasi; Eug. Predescu dein Bucuresci, Alecu Davidoviciu Cavalieriu dein Grossesti, Elia Morariu dein Moldavi'a si Const. Cerchiezu totu de acolo.

f) s'a mai luatú spre scientia, incassarea unoru obligatiuni, contribuiiri si oferte de sume frumose facute, in favorea fundului Asociatiunei, cu

care ocaziune nu potui se nu amintescu, cu respectulu celu mai profundu, cu acelu respectu dîcu, cu carele suntemu in conscientia detori, ca-
trà toti zelosii si adeveratii spriginitori si inain-
tatori al' benelui si culturai natiunale, — pre Se-
renitatea Sa principiele Greg. Brancoveanu, dein
Bucuresci, carele a datu o suma frumosa de 100 #
galbini in natura.

Mai incolò, mi-tienu de detoria, a mai amentî
pre D. Georgie Fogarasi proprietariu in Lipov'a,
carele a oferitu o obligatiune a imprumutului natiu-
nalu de 100 fl. ; pe brav'a Comuna romana dein
Naseudu, carea a datu in obligatiuni de statu su-
m'a de 200 fl. cu espres'a dorentia de a se face
membru fundatoriu a Asociatiunei; pre mai multi
barbati romani dein Zlatn'a, cari au oferitu in o obli-
gatiune privata colectiva 800 fl. v. a. si alte o-
ferte frumose.

g) In ast'a siedintia, se luà spre placut'a sci-
entia, si aceea fapta imbucuratoria, cà Maiesta-
tea Sa C. R. Apostolica prea bunulu
nostru Imperatu s'a induratu prea gratosu a con-
cede liber'a importare de carti romanesci in tiera,
o acuisitiune acest'a, de carea in interesulu des-
voltarei literaturei nostre celei propite prein me-
surele proibitive, avemu de a ne bucurá multu.

h) In urma, prein § 37 se licuidà dein par-

tea Comitetului computulu asternutu de presiedintele Comitetului espositiunei nationale dein Brasiovu pentru veniturele si cheltuiiele espositiunei dela 12 Octobre a. tr. pana la 22 Ianuarius a. c. —

In lunile: Iuniu si Iuliu nu s'a tienutu siedinti'a Comitetului dein lips'a membriloru in numerulu prescisu prein § 31 dein statute.

VII. Siedintia a Comitetului Asociatiunei tienuta in 4 Augustu 1863.

Intre lucrarile mai insemnate a acestei siedintie vienu a se memorá a) presentarea starei cassei Asociatiunei (§ 38) carea pre acestu tempu avea in proprietatea sa sum'a de 19646 fl. 80 xr. v. a.; b) se luà spre placut'a cunoscientia dein partea Comitetului fapt'a, cumca, Domnii Bas. Popu Vpresiedinte Guberniale si Dem. Moldoveanu Consiliariu aulicu, se feceru membrii fundatori ai Asociatiunei, si anume: celu de antaiu prein depunerea la cassa aloru doue obligatiuni urbariale trasilvane, fia-care de câte 100 fl. v. a. — 200 fl. v. a.; al' douilea prein inplenirea in rate lunarie deobligate a sumei prescise prein § 6 pentru membrii fundatori.

c) In urma, cá unu documentu de progresá-

re de in partea Asociatiunii noastre, amu onore a aduce la cunoscenti'a On. adunari gen., cumca in siedinti'a mai susu mentionata a Comitetului, pentru sectiunile scientifice prevediute de On. adunare gen. de in anulu trecutu in Siedinti'a III p XV se mai insinuara inea urmatorii Domni :

1) D. Vpresiedinte al' Asociatiunii si Canonicu Tim. Cipariu se insinua pentru tote trei sectiunile

2) D. Dr. P. Vasiciu pentru sectiunea fisico-naturale

3) DD. I. Popasu pentru sectiunea istorica si Sav'a Bercianu Popoviciu pentru sectiunea filologica.

4) DD. Nic. Popea, I. V. Rusu, si Dr. I. Nemesiu pentru sectiunea istorica

Cu acestea, crediu, ca amesuratu § 32 lit. g) de in statute Asoc. mi-am implinitu detori'a, in privinti'a raportarei despre efacerile Comitetului Asociatiunii in cursu de unu anu si o luna adeca : dela adunarea gen. de in anulu trecutu pana la adunarea presente.

Nu mai remane alt'a, dupa opiniunea mea, de catu se mai referezu unele mai interesante si cu privire la

B. Manipularea afacerilor Cancellariei.

Ce privesce la manipularea afacerilor Cance-

lariei Asociațiunii, — aceea se poate vedea destul de clară din protocolul agendelor, acărui Numeru cu finalul anului trecut 1862, s'a suitu la cifr'a de 305; er' în anul curente, până acum la cifr'a 196.

Sub acești Numeri se coprendu esibitele scrisorilor cu bani tramese la fundulu Asociațiunii, dein preuna cu însemnarea numelor trametatorilor și a sumei tramese preste totu; mai încolo corespondentiele Comitetului Asociațiunii, că punere în activitate a decisiunilor aduse în ședințele ordinare a aceluia; apoi espeduirea decretelor respective la membrii fundatori, ordinari și onorari, cum și espeduirea laudatoretelor date dela espositiunea națională ținută în an. trecut, persoanelor, ce s'a distinsu preîn produsele tramese; — de care laudatorie s'a datu preste 400.

Cea ce se vede și dein Catalogulu membrilor Asociațiunii, atâtu pre anul trecut 1862, câtu și pre anul curente 1863, aflu io cu cale a o însemnă și aici, că o observațiune nece decâtu de o însemnătate neconsiderabilă, de aceea dîcu: „nu de o însemnătate neconsiderabilă“ pentru că deca combinezu numerulu membrilor Asociațiunii transilvane singura numai dein anul trecut pre tempulu adunării genele cu numerulu membrilor dein anul curente până în presente, aflu o dife-

rentia însemnată; ca-ce pre candu Asociatiunea nostra în anul trecut pre tempulu adunarei gen. numerá 555 membri, astadi pan' la datulu acest'a numera numai 414 membrii; éca o diferentia, seau mai bene unu minus de 141 membrii între an. tr. si celu curente.

Cu finitul anului trecut pre la 31 Decembre 1862, Asociatiunea numera 838 de membrii preste totu.

Inse facia cu acest'a diferentia, ce ar' dovedi spre dorerea aduncu semtita a totu natului romanu amatoriu de progresulu culturei nationale — unu regresu instristatoriu in locu de progresu imbucuratoriu, — ne mangaia si ne incuragieza aceea sperantia firma, cà pana la finea anului curente, mai este inca tempu, si DD. celi, cari, pote dein nefavorirea impregiurarilor, au ramas indereptu cu respunderea tacsei anuale, pre anulu curente, nu voru lipsi si de aci inainte asi-oferi tributulu seu pre altariulu culturei nationale.

Er' in anulu curente s'au in scrisu pana acum 414 membrii, deintr' acestia 25 suntu membrii fundatori, 353 membrii ordinari si 36 membrii onorari ai Asociatiunei transilvane.

Cu privire la locuri si tienuturi mai tare suntu reprezentate in acestu institutu de cultura, pentru

anulu curente pan' acum : Brasiovulu cu 51 membrii, Blasiulu cu 35 membrii, Vienn'a 16 membrii Clusiulu si Fogarasiulu erasi cu 16 membrii, Sasu-Reginulu si Mures-Osiorheiulu 14 membrii; Naseudulu si Lugosiulu cu 13 membrii, Dev'a 11 membrii, Sibiiulu 10 membrii, Abrudulu 9 membrii, apoi Principatele romane cu 36 membrii, Bucovin'a 11 membrii, si Ungari'a cu 14 membrii. Celelalte locuri si tienuturi locuite de romani sunt mai pucinu reprezentate.

Aceste mi-am tienutu de o placuta detoria a le aduce la cunoscenti'a On. adunari generale.

Deci, mi-inchieiu acestu raportu cu aceea oftare caldurosa, cá acest'a juna Asociatiune, celu de antaiu institutu de cultura a romanului, dupa desceptareai dein letargi'a de secoli, causata prein nefavorirea temporiloru, se prospereze si se infloresca, subtu poterniculu scutu a Maiestatei Sale c. r. Apostolice prea bunului nostru dornitoriu si parente, si imprastiandusi benefacatoriile sale radia de cultura si fericire, se incaldiesca anemele cele insetate de cultura, a romaniloru !!

Blasiu in 7 Septembre 1863

Ioane V. Rusu m. p.

Secretariu II.

E.

Raportulu.

Casieriului Asociatiunei, — cu ocasiunea adunarei gen. tiente la Blasiu in 7 si 8 Septembrie 1863.

In Sunetulu § 18 dein statutele Asociatiunei, care indatoreza pre Casieriulu a substerne Adunantiei generale unu Ratiotiniu anuale, am cugeatatu a face indetorirei mele indestulu, prein urmatoriu Raportu.

Antecesorulu meu D. A. Bechnitz mia predata in urm'a adunarei generale a anului trecutu dein Brasiovu o suma rotunda de 10,979 fl. 64 x. v. a.

	adeca:	fl. xr.
In Auru		74
» Argintu		30 50.
» Assignate hip.		4700
» Oblig. de statu		2920
» Bancnote		3255 14.

Sum'a 10,979 fl. 64. x.

In decursulu anului 186²/₃ adeca dela inceputulu lui Augustu 1862 pana in finea lui Augustu 1863 suntu Sumele intrate si esite, documentate prein aici alaturatele Documente dela N. 1—217, urmatoriele :

A) Intrate in Auru, Argintu, Bancnote, si
Oblig. de Statu si Private

12,029 fl. 3 x.

B) Esite 2542 „ 80

prin urmare Activu curatu 9486 fl. 33 x.

adeca :

a) de la Membrii fondatori.

2 inisi au completatu sumele de 200 fl. promise candu
cu infintierea Asociatiunei 100 † 155 in
BNote. = 255 fl.

6 Membri noi a 200 = 1200 in Obligatiuni

1 „ „ a 100 # = 550 in Auru

1 „ „ a 500 = 500 in Oblig.

1 „ „ a 400 = 400 in Oblig.

2 „ „ a 300 = 600 in Oblig.

11. Sum'a 3505 fl.

b) Membrii ordinari,

odata pentru totudeuna

11 Membri noi a 100 fl. = 1100 fl. —

1 membru nou a 150 fl. = 150 —

12 Sum'a 1250.

c) Membrii ordinari cu

tace anuale a 50 florini 20, 10,

10 # 2 # si 1 # in numeru

45 633 fl. 19 x.

45. Sum'a 633 fl. 19 x.

d) Membrii ordinari

cu tacse de 5 fiorini, 16 a 1 # in numeru
521, pro 1862 si 1863 — 2612 fl. 90 x.

e) Adjutoria

dela multi Benefactori si multe Comune, parte in
Bani gata parte in Bucate, aceste dein urma reali-
sate prein Dnii Colectanti in Suma rotunda
de 1635 fl. 21 x.

f) Interesese

In genere dein Obligatiuni private nationale ex
854, Desdaunare si Hypotecare — 973. fl. 93. x.

g) Espositia

dela Brasiovu si unu Balu tienutu in Elö-
patak 1128 fl. 40 x.

h) Diplome

226 237. fl. —

i) Statute Acte

de ale Asociatiunei, s'au vendutu de 54 fl. 40

Sum'a 12,029. fl. 03 x.

Adaugundu starea Cassei

dein anulu trecut, cu 10,979 fl. 40 x,

Summa tota 23,009. fl. 67 x.

B) E r o g a t e

1) S t i p e n d i a

1. In temeiulu Decisiunei Adunantei generale dein Brasiovu, si a Conclusului dein Siedinti'a Comitetului tienuta in 8 Octom. 1862 sau datu sub titlu de stipendia la 10 tineri 1200 fl. —

2) S a l a r i u S e c r e t a r i u l u i

2. D. Prot. Ioane Russu, cá Secretariu alu 2-lea in temeiulu Decisiunei Adunarei generale si a Conclusului dein Siedinti'a Comitetului dein 2 Septemv. 1862, Salariu anuale 199 fl. 96 x.

3) S e r v i t o r i u l u

3. Servitoriului Cancelariei i s'au solvatu dela 1-a Augustu 1862 pana in finea lui Augustu 1863 pre temeiulu Conclusului dein Siedinti'a Comitetului dein 14 Ian. 1863, a 5 fl. pre luna 65.

4) F o r t i f i c a r e a

4. Usiloru si a ferestiloru la Cancelari'a Asociatiunei pre temeiulu Conclusului dein Siedinti'a Comitetului ddato 2 Svrie 1862, cu 42. fl. 16. x.

5) B o n i f i c a r e

5. Dom. Canonicu Antonu Vestemeanu cá Secretariu alu Asociatiunei pentru spesele Cancelariei pre anulu trecut, pre temeiulu Con-

clusului dein Siedinti'a Comitetului ddato 2
Svrie 1862. 24. fl. —

6) Spesele Cancelariei pro 1863.

6. Dom. Prot. Ioane Russu cá Secretariu alu
Asociatiunei, pentru spesele Cancelariei pre anulu
curinte, i sau datu pe temeulu Conclusului dein
Siedinti'a Comitetului ddato 8 Octom. 1862, a n-
ticipative 100 fl. —

7) Premia

7. a) Dom. And. Muresianu premiu pentru
Poesiele sale, pre temeulu Conclusului dein Sie-
dintia Comitetului ddato 2 Svrie 1862 in suma
de 300 fl. —

b) Dselei Elisa Circa unu Savenir, pre
temeulu Conclusului dein Siedinti'a Comitetului
ddato 2 Svrie 1862, in suma de 61 fl. 75 x.

Sum'a 361 fl. 75 x.

8) Subventiune

8. Gimnasialoru dein Blasiu si Brasiovu pen-
tru resp. Bibliotece in temeulu Conclusului dein
Siedintia ddato 2 Svrie 1862 a 60 fl. 120 —

9) Spese de Tipografia

9. Tipografiei Diecesane dein Sibiiu i sau
solvatu Conturi.

a) Tiparirea Concurselor pentru stipendia, Premia etc. Conclusu de 8 Octomv. 1862 18 f. 78. x.

b) Tiparirea Actelor Adunarii generale Conclusu dein 4 Novembre 270 fl. 43. x,

c) Tiparirea si Brosiurarea Protocoleloru Adunari, Conclusu dein 5 Febru. 1863 33 fl. 13 x.

Summa 322 f. 34 x.

10) Inseratele.

10. Anului trecut in Gazeta Brasiovlui, Conclusu Maiu 1863 81 fl. 4. x.

(Totu de odata daruiti Asociatiunei)

11) Protocolulu Cassei

11. Litografirea Blancheteloru, in Litografi'a lui Krabs 19 fl. 50

Legarea Protocol. 5 fl. 75 x.

Summa 25 fl. 25

12)

12. Curetirea Caseloru de Cancelarie

1 fl. 30

Sum'a totale 25 42 fl. 80

Facia a 2-a aici arata Summa Totale cu

23,009 fl. 67.

Erogate suntu 3542 fl. 80.

Remane Activu Netto. **20,466 fl. 67.**

adeca:

In Auru 161 # si 3 1/2 Npld'or	939. fl. 20
„ Argentu	75. fl. 25
„ Bancnote	1232 fl. 32
In Asignate Hipotecare	12,200 — V. A.
„ Obligat. de Statu —	4920 — M. C.
„ Oblig. Private.	1100 — V. A.
<hr/>	
Summa	20,466 fl. 67

Cass'a sia tîenutu de a sa detoria, adunanduse sume mai insemnate, numai de catu se se eloceza acele, spre a aduce frupte; si asia } in urm'a Concluseru, dein 2 Sept. 1862 siau cumperatu in mai multe renduri sub decursulu anului „Asemnatiuni“ asia numite „Hipotecarie“ de ale Statului, cu 6, 5 1/2 si 5% Interesse. Protocolulu Casssei da deslusire chiara in privintia acesta si asia afora de o sumulitia mica, cá „reserva“ ce se afla in presentu in Auru, Argentu si Banc Note in Cassa, s'au cumperatu cu toti ceialalti Bani, Asemnatiuni Hipotecarie, intru atat'a catu astadi avemu elocati 18,220 fl. a 5% Interesse, carii aducu unu venitu siguru si curatu, anuale de 911 fl.

§ 26 alu statutelu dice:

Asociatiunea va ayé unu „fondu de Reserva“ neatingiveru, care se se formodie dein Capitalele

consantite de membri fundatori si ordinari si dein a 5-a parte dein tacsele anuale si dein Interesele fondului de reserva. Celelalte 4 parti, dein taxele si dein Interesele fondului, precum si darurile sperande remanu in dispusetiunea Asociatiunii a-mesuratu statuteloru. —

Asia Prea onorat'a adunare va prelininã chiel-tuelile anului viitoriu, — eu fmi iau voia numai atãta a observã, fiendu societatea enca tinera, a-vereã cam micutia, se crutã, acum la inceputu in catu va putea chiel-tuelile, cu acelu scopu cã se „creasca fondulu“ cã cu atãta mai multu in viito-riu se aiba a dispune despre sume mai mari.

Sibiũ finitulu lui Augustu n. 1863.

Ioane Brote

Casieriu

F.

Raportulu

Archivariului si bibliotecariului Asociatiunii despre starea bibliotecei si a altoru colectiuni pentru Asociatiune.

Onorabila adunare generala!

Desi in statutele Asociatiunii noastre, cari re-masera ori cum in unele privintie defectuose si cari ceru neamenatu o revisiune a loru prein a-

Adunarea generala, nu se dice prein nici unu § la-
muritu, ca la Asociatiunea noastra se va infiintia
o biblioteca, si se voru aduna colectiuni diverse:
totusi de in pucinele, ce atinge §-ulu statuteloru 17,
dar' mai multu de in natur'a Asociatiunei nostre cu
privire la alte asemenea astediminte, infiintierea
unei bibliotece si primirea de colectiuni de verse, se
vede de cea mai mare necesitate si apare ca unu
lucru, ce vine a se intielege si de sene.

Trecura mai bene de doi ani, decandu Aso-
ciatiunea noastra de in fiintia, prein turmare se pote
astepta cu dreptulu, ca macaru astadi se se arate,
cum stamu cu bibliotec'a si colectiunile ei?
Cu darea desluciriloru in asta privire onora-
bilulu Comitetu alu Asociatiunei nostre me insarci-
na prein program'a, ce o statori pentrus siedintiele
nostre de in acum pre mine. Mi-iau asia dara voia
a raporta onorabilei Adunari despre starea biblio-
tecei si colectiuniloru nu numai de in anulu decursu
ei de in ani toti, de in intemeierea Asociatiunei, cace
desi in adunarea generale de la Brasiovu se facuse
amintire in raportulu Dlui Secretariu si despre
starea bibliotecei, totusi acestu lucru s'au potutu
atunci aduce inainte numai asia, ca intr'unu ra-
portu generalu.

In anulu d'ontaiu alu esistintiei Asociatiunei
nostre, candu capitalulu ei si-croiá numai incepu-

tulu si cându Comitetulu nostru avea a se lupta
 inca cu greutatile acele firesti, ce se intimpina
 la inceputulu fiacarui lucru, se intietege, ca nu se
 potu asepta asia multu dela Comitetu nice pentru
 biblioteca si colectiuni. Pentru acelu anu ne re-
 mase unu singuru modu de inceperea si inmulti-
 rea bibliotecei — daruirea. Si in adeveru se si
 aflara mai multi romani benesemitori, cari prein
 daruire de carti au pusu ori cum unu micu ince-
 putu de biblioteca a Asociatiunei nostre, cei d'an-
 tiau oferitori de carti pe sem'a bibliotecei nostre
 au fostu D. Vice-presiedinte alu nostru T i m o t e u
 C i p a r i u, D. Dr. de medicina Nicolau Stoi-
 si D. fostu controloru alu Asociatiunei nostre Ioane
 Pinciu, carora de atunci pana astadi le urmara a-
 poi multi alti benesemitori.

Si in anulu alu 2-lea alu Asociatiunei calea
 inmultirei bibliotecei si colectiuniloru remase mai totu
 numai daruirea. Totusi in anulu acesta se facura
 si dein partea Comitetului nostru 2 pasuri in asta
 privire. I. S'a adusu odata unu conclusu, ca Aso-
 ciatiunea nostra, fiindu cea mai tenera, se se re-
 comande insasi pe sine prein Comitetulu ei toturoru
 celoralalte iusociri de litere dein patria si tierile
 invecinate, si tramitiendule la tote pre totudeuna
 cate unu esemplariu dein produsele sale literarie
 proprii, se le postesca pre acelasi a face asemene,

adeca se tramita si ele Asociatiunei noastre in schimbu fiace prodeutu literariu alu loru, una lucrulu acest'a indatinatu astadi intre Asociatiuni. II-a Comitulu nostru in legatura cu conclusulu adunantiei generale dein Brasiovu (1862 Siedinti'a III) denumi mai departe o comisiune statatoria dein DDnii Vice-presiedintele T. Cipariu, G. Baritiu, G. Munteanu si I. Antoneli sub presiedinti'a celui d'antaiu, carii se hotaresca, ce carti mai de neaparata necesitate si mai interesante aru fi de a se cumperá pentru bibliotec'a nostra cu cei 100 fl. v. a. decretati in amintit'a siedintia a adunarei generale? Comisiunea acest'a si implini apoi curendu in modu laudabilu chiamarea ei si propuse spre acelu scopu Comitulu nostru 6 opuri prea insemnate si alese.

Pasulu d'antaiu alu Comitulu nostru pentru tramisulu prodeutelu in schimbu remase pana astadi fara de nici unu resultatu; apoi cele 6 opuri insemnate, cari s'au proieptatu, a se cumperá dein banii proprii, nu se putura procurá inca nici pana astadi.

Dein cele premise onorabil'a adunare va pute usioru vedé, ca nu me aflu nici cum in placut'a pusetiune de a pute aratá cu asta ocaziune o stare buna a bibliotecei si colectiunilor Asociatiunei.

Caci ceea-ce avemu e inca forte pucinu si neinsemnatu prelunga aceea cum ar trebui se fia o biblioteca si colectiunile unei Asociatiuni ca a noastre.

Totusi, ca se scimu, dein ce sta si pucinulu acest'a, fia-mi iertatu a face si o aratare speciale.

Avemu pana acum'a in biblioteca

I. din ramulu istorica 18 opuri statatore deiu 19 tomuri si 60 fasciore.

II. Dein scrieri bisericesci 4 opuri in 4 tomuri;

III. Dein filologia 11 opuri in atate tomuri;

IV. Dein scrierile-morale 1 opu intr' unu tomu ;

V. Dein Clasicii vechi 7 opuri, in 9 tomuri;

VI. Opuri geografice suntu 2, in atatea tomuri ;

VII. Dein scienti'a naturala se afla 9 opuri in 20 tomuri;

VIII. Dein Matematica 3 opuri in atatea tomuri;

IX. Dein Pedagogia 4 opuri in 3 tomuri si 19 fasciore

X. Dein **Politica** suntu 4 opuri in atatea tomuri ;

XI. Dein **legislatiune** 1 opu intr'unu tomu

XII. Dein **Technica** 2 opuri in 3 tomuri ;

XIII. Dein **Enciclopedia** 1 opu in 60 fasciore ;

XIV. **Scrieri poetice** sunt 6 in atatea tomuri ; si

XV. **Alte scrieri diverse** suntu 16 statatorie dein 17 tomuri si 102 fasciore.

Preste totu consta bibliotec'a nostra dein 89 opuri in 103 tomuri si 241 fasciore, cu totulu adica dein 344 bucati de carti.

Dein aceste carti ele bibliotecei 9 opuri se afla scrise in limb'a latina, 39 in limb'a romana, 32 in limb'a germana, 8 in limb'a magiara si 1 in limb'a franceza.

In semau de recunoscientia cum si pentru onobila imitare cugetu a nu fi de prisosu se aduca aici cu numele pre unii dein daruitori.

D. tipografu si librariu dein Sibiu, Samuilu Filtsch au datu pre sem'a biplotecei nostre unele carti, cu acea promisiune, ca se oblega pentru totudeun'a a da spre acelu scopu cate unu exemplariu dein tote produsele literarie, ce voru esi dein

tipografi'a s'a, Tipografiile nostre romanesci n'au facutu inca acest'a nici un'a. —

Dupa pretiu au daruitu pana acum'a mai multa D. directoru dela scolele Orlatului Panga si anume opulu intitulatu: „Mayers Volksbibliothek für Länder, Völker-und Naturkunde“ in 102 fasciore, si opulu Mayers Geschicht's-Bibliothek für allgemeine Kunde des Cultur-und Völkerlebens mit Illustrationen,“ ambe aceste opuri pretiuescu preste 60 fl. v. a. Totu insemnate daruiri facura mai departe si, DDnii Iuliu Bardosî, inginerulu superioru si membrulu onorariu alu Asociatiunei nostre Iosifu Gaertner, D. Papiu Ilarianu, D. Ioane Rusu secretariulu Asociatiunei, D. Administratoru Ioane Puscariu, D. A. Tröb. Laurianu, D. Georgiu Tautu poetu dein Principatele-Romane-Unite, si altii.

Deintre redactionile foiloru nostre romanesci au tramisu pana astadi regulatu pe sam'a bibliotecei cate unu esemplariu „Telegrafulu Romanu,“ „Auror'a Romana,“ Amiculu Scôlei,“ si „Organulu pedagogicu;“ „Concordi'a“ ni s'au tramisu numai pre 1862.

Acest'a e starea bibliotecei nostre, Domniloru!

Catu pentru colectiuni n'avemu decatu vr'o

20 minerali in pretiu de 92 fiorini v. a. venite dela espusetiunea dein Brasiovu dein 1862 si 6 monete antice de argintu gasite la anulu 1862 pe hotarulu comunei Berza (comitatulu Aradului) si tramise Asociatiunei nostre prein D. notariu de acolo Nocolau Ardeleanu.

Se speramu insa in bunulu semtiu alu barbatiloru nostri, ca bibliotec'a si colectiunile dealte obiecte ale Asociatiunei nostre, voru fi in viitoriulu, celu mai deaprope, in stare multu mai infloritoria multu mai imbucuratoria.

Fiendu cu tota veneratiunea
Alu onorabilei Adunari generale
Sibiu 4 Septembrie 1863.

plecatu

Visarionu Romanu
Archiv. si bibliotecariu.

G.

Poporalu romanu in Constitutiune.

Primii fundatori a statului romanu au fostu Romulu si Remu, cari ajutati de una colonia scosa dein Alb'a intemeliara Rom'a in a. 752 inainte de Christosu. Acest'a colonia, cu a carui ajutoriu supusera unu numeru micu de familia dein muntele

Palatîu, numerá 50 capi de familia de in viti'a Latiniloru si a Troianiloru adusi de Enea in Itali'a.

Constitutiunea primitiva a acestui statu intemeiatu (de una mana de omeni a fostu fundata pe asiediamentele regimului patriarcale, care inse e identicu cu cel'a alu familiei; in familia parentele are dereptu netiermuru asupra femeieci, filiiloru clientiloru si a sierbiloru sei, cari se considerau cá instrumente de munca, persone fora volia si nume supuse omnipotentiei lui, elu si esercezeza acest'a omnipotentia (1) adeca dereptulu de viatia si morte chiaru si asupra fililoru casatoriti, si in functiuni publice; e preutu si jude, si cá atare are autoritate absoluta; senguru stã in comunicatiune cu dieii, ca-ce elu uniculu indeplenesce sacra privata; dupa mortea acestui'a se facea parente de familia filiulu celu mai betranu, seau in lips'a de prunci filiulu adoptatu, pentru cá legea patriarcale, cá se scutesca famili'a de periclulu apunerei concedea parentiloru fora prunci a suscepe in numerulu familiei sale prunci straini, ai crece cá si cum aru fi proprii, si al face eredi. Dupa mortea barbatului femeni'a remasa cu prunci necrescuti erã sub tutori'a celui mai betranu dein rude, er' deca avea fili adulti remanea sub curatel'a filiului

Yedi (1) Invetiatur'a publica de I. M. art. 4.

mai betranu ; de altmenea femeni'a in cerculu familiei sale chiaru si pre câtu tempu i-traiá barbatulu nu erá considerata cá sierbitoria, ci cá donna ; pentru cà in odata ce a gustatu cá miresa dein aluatulu simbolicu (far) si a trecut sub jugulu carului si a pusu asulu (una moneta romana) in cumpana invocá dieii penati de pre pragulu casei si recitá formul'a : „ubi tu Gaius, ego Gaia,“ pentru cà e scutita de lucrurele sierbitoriloru, pre cum suntu macinatulu si coptulu , pentru cà are supra-inspectiune asupr'a sierbitoriloru, pentru cà in urma se ocupa cu torsulu si tiesutulu, cari pentru femenia erau ocupatiuni chiaru asia de capitale precum erá aratralu pentru barbati. Parentii aveau detoria a-si cresce pruncii, a nu le risipi averea ci pentru parentele de familia in poterea omnipotentiei sale ucidea pruncii reu formati. Filiulu ajunsu la barbatia potea se tieni casa propria si-si capatá partea dela parentele seu, inse castigulu precum si darurele acepute dela straini remaneau sub liber'a despunere a parentelui ; ma tatalu potea se-si vendia pruncii pana in trei ori ; deca cumparatoriulu erá strainu, filii venduti se faceau sclavii acestuia ; er' deca erá romanu nui tratá cá pre sclavi, ca ce acest'a nu i-o permitea religiu-nea ; acestu dereptu 'lu avea cá sociu si asupr'a femeniei la casu candu fabricá chiei false seau

si — calcá juramentulu ; si religiunea condemná vinderea femeniei si a prunciloru proprii pentru aceea se introduse, cá la casu, candu parentele de familia aru avea de a-si judecá femeni'a si pruncii se conchiame atatu pre consangeniului sei cátu si pre ai femeniei, ci acestu consiliu de consangeni avea numai votu consultativu er' nu si decisivu. (2)

De cerculu familiei se mai tieneau si aceli omeni liberi, cari petreceau in cas'a parentelui de familia, cá ospeti pre unu tempu mai lungu ori si mai scurtu, precum si sclavii eliberati de parentele familiei; ci intre acesteia nu erá relatiunea de intre domnu si sierbu, de intre parente si filiu, ca ce liberulu si ospele potea se fia capu de familia. Parentele de familia erá detoriu ai apará si ale portá procesele, pentru care eli 'lu onorau cu numirea de patronu, er' pre femeni'a lui cu numirea de matrona, prein urmare eli erau clientii familiei, (3) si cá atari aveau parte la sacrale familiei, steteau sub patronirea dieului, care formá legamentulu religiosu a familiei, si chiaru acest'a patronire a dieului fa-

(2) Teodoru Mommsen Römische Geschichte erster Band dela pag. 52-6.

(3) Römische Althümer de Ludvig Lange. I-ter Band, pag. 185.-6.

miliei i apară in contr'a abuzului si a violentiei patronului, cá si pre femenia si prunci, Patronus si clienti fradem faxit sacer esto. (Serv. ad Virg. Aen. 6. 609) Deca clientii moriau fora e-redi, patronulu urmá intota averea loru, cá erede legitimu. Clientel'a dara e unu institutu patriarcale, la care asertiune ne indereptatiese impregiurarea cá clientii se aflau si mai tardiu in relatiune directa facia cu familiiele, la care au fostu impartiti in grupe, prein urmare chiaru si numele de patronu, care 'lu aveau mai tardin familiiele patri- cie in relatiunea sa catra plebei cá clientii ai loru, e luátu dein analogi'a relatiunei de familia. (4)

Pana aci amu vorbitu de familia cá de unu asiediamentu patriarcale; acum se vedemu ce e comun'a romana si cumu s'a nascutu?

Comun'a romana e Asociatiunea familielor Romiliane, Voltumniane, Fabane si asia mai de parte, pentru cá se se ajute un'a pre alt'a impru- tati, si e consecinti'a cea mai naturale a legamen- tului a celui'a, care a intr'unitu familiiele romane sub unu capu comune, deci cive erá numai a- cel'a, care se tieniá de ore care dein familiiele comu- nei, si pruncii cu dereptu de cive inca erau nu-

(4) Römische Alterthümer von Ludvig Lange 1-ter Band pag. 186.

mai unii că aceleia, cari erau nascuți de in ore care casatoria inchiata in cerculu acestoru familie. Familiile si-retainura acest'a relatine si du'a ce s'au intr'unitu mai multe comune in unu corpu de statu; ci facia cu statulu s'au nascutu si detoriele pre cumu si derepture'e individuali politice, pre cari le avea atatu parentele catu si filiulu. Clientii remasera si mai departe sub patronirea parentiloru de familia, ci acestia cu tempu si pretinsera derepture politice, si dobendira si fora midilocirea patroniloru.

Cas'a se nascea cu parentele de familia, si apunea cu stingerea capului familiei, ci in comuna si mai tardiu in statu se templa de in contra; ca ce aici fienda cetatienii egali, si nefiendu nobilime de in gratia lui Ddieu, se alegea unu capu numitu rex, dictator, si magister populi, care domnia preste tote familiile comunei. Regatulu unui cive se incepea de in momentulu alegerei, ci comun'a si cu tempu statulu numai atunci se oblega la credintia si supunere catra acest'a, deca au conchiamatu pre toti liberii capaci a porta arme, si aintea loru a primitu cu tota formalitatea acest'u oficiu, si numai de in tempulu acest'a avea aceeași potestate in statu, pre care o avea parentele de familia in cas'a sa; elu conversá cu dieii statului, i intrebá; si i impacá (auspicia publica) tratatele pre

cari le inchiá cu strainii in numele statului; aveau
 putere oblegatoria pentru totu poporul; imperi-
 ulu lui e omnipotentu in pace si in belu; pentru
 aceea i premergu lictorii cu vergi si securi de cate
 ori purcede de la casa in lucrure oficiosu, in adu-
 narea de civi numai elu pote se vorbesca, cá u-
 nulu, carui i compete dereptulu de a judecá pre
 concivii sei la viatia si morte, la libertate ori sclavia,
 in judeciu de morte pote concede apelatiune la
 poporu, ci nu e oblegatu; elu conchiama poporulu
 la belu si conduce ostea; pre cum in casa se
 concentreza tota potestatea in person'a capului de
 familia, lasia se concentreza acest'a si in statu in
 person'a regelui; despúsiatiunile lui in tempu de
 bataia, decisiunile in procese si altele mai multe
 tienutorie de afacerile sale pote concede si altor'a;
 pote se lase unu prefectu chiaru si in urbe cu po-
 testate de alter ego; ci fia care oficiu e numai
 una emanatiune a potestatei regesci si perdureza nu-
 mai pana candu voliesce regele, potestatea regcsca
 e pre viatia; deca nu-si numesce sucesoriu, ceea
 ce e detori'a lui candu si presentie mortea, civii
 indata dupa esirea lui dein viatia se aduna si ne
 conchiamati, si-si desemna unu intrerege pre unu
 restempu de cincí díle; acest'a apoi numesce altu
 interege, pre alte cincí díle; carele apoi denu-
 mesce pre regele nou, ci mai inainte de a pasi

la acestu actiu întreba cetatenimea si consiliulu betraniloru si se silesce a se informa, lo cà ore person'a desemnandà placuta e au ba? ci consiliulu betraniloru nu se cuvene vre una colucrare formale intru alegerea regelui. (5) In modulu acest'a se strapuse regatulu in Rom'a in continuitatea neintrerupta in 244 ani, adeca in totu tempulu pre câtu a sustatu regatulu, si asia unirea statului s'a conservatu neinscambata in atât'a scaimbare de persone. Acest'a unire a poporului romanu reprezentata intr'unu corpu de statu legalmente se sustienù numai in person'a regelui, er' nu si a intreregelui; pentru cà numai aceluia se acordà caret'a de pompa, batiulu de elefantu cu vulturu, rume-nela rosia, corona de stegiaru auria, cari de altmintrea suntu insemnele si distinctiunile dieului patronitoriu alu statului; inse amu rataci forte, deca dein acestea amu deduce vre una urma de Teocratia in constitutiunea primitiva a Romei; pentru cà la Romani regele nu erà dieulu, ci proprietariulu statului, si nu credea nemenea, cà regele aru fi dein materie mai fina de câtu alti omeni. La acest'a demnitate recomandà multu nascerea dein parenti nobili eroi, si cumnati'a cu ore care

(5) Römische Geschichte von T. Mommsen 1.ter Band pag. 59-62.

de între regentii mai de înainte; și nu eră condi-
 tiune sine qua non, pentru că regenti puteau se
 fia și alți civi cu merite. Regele putea se calce
 condic'ia de legi, putea se face multe necuvenin-
 tiose, putea se anguste dreptulu coluptatoriloru
 sei întru participarea prediei, putea se încarce
 pre supusii sei cu sarcini apasatorie, putea dîcu
 se le chiaru ruineze averea prein repartiuni nede-
 repte de tribute; ci acêstea tote le încungiurá,
 pentrucá sciea, că postestatea regale nu o are dela
 dieii, ci dela poporulu pre care lu reprezenteza,
 pentru că sciea cumu că nulu va apărá nemenea,
 candu acelu poporu supusu sceptrului seu si-va
 uitá juramentulu ce i-l'a psu. Postestatea re-
 gesca se restringea prein aceea, că elu eră inde-
 reptatitu numai a eșecutá legea, er' nu a o scaim-
 bá; ori ce abateré dela lege, deca nu eră incuve-
 nintiata mai înainte de adunarea poporului, se con-
 siderá că unu actu de nemicá și tiranu; asia dara
 potestatea regesca eră destinsa de suveranitatea
 absolutistica de acumu; și in tempulu modernu nu
 aflamu nece una copia, care se corespundia de-
 plenu statului romanu, cu atátu mai pucinu sena-
 tului romanu.

Restringerea potestatei regesci eră espresa
 mai cu destințiune in tes'a: „nu se cuvene nece
 parentelui de familia nece regelui a judecá in ca-

sure ponderose fora a ascultá consiliulu altoru barbati; asia dara precum se restrenghea potestatea parentiesca prein consiliulu familiei chiaru asia se restringhea si a regelui prein senatu de ora ce, in nainte de asi pronuncia júdeciulu in vre una causá grea, conchiamá consiliulu amiciloru sei. Acestu consiliu de amici ai regelui, care cu tempu si castigase influintia forte mare in afacerile statului, se numí consiliulu betraniloru seau senatu; ci acestu senatu nu erá simplemente una adunare numai de amici fideli ai regelui, ci erá proprie una institutiune politica permanenta, care in acele tempure vechi avuse caracteru representativu. Familiele romane nũ avura in câtu le cunoscemu noi vre unu capu, care se inlocuiesca pre patriarculu comune, dela care si-trageau inceputulu; ci in epoc'a aceea, in care s'a desvoltatu statulu dein complexulu familielor, membrii senatului prein urmare consiliulu betraniloru se potu considerá cá reprezentantii diferiteloru familie, penru cá numai de aici se pote esplicá alegerea senatoriloru pre viatia. Acest'a o arata si acea impregiurare, cá numerulu senatoriloru celu pucinu sub Romulu fũ ecale cu acel'a alu familielor; pana candu se mai considerá in poporu individualitatea familielor, regele la casu candu moriá vre unulu dein senatori, lu inlocuiá cu altu omu betranu si espertu

dein aceeași familia; ei pre încetu contopinduse familiile și unificanduse poporul de în ce în ce mai tare, stete regelui în volia liberă a alege pre noulu senatoru ori dein care familia, și numai la acelu casu se pareă, că comite abusu deca lasă locurile vacante neînlocuite. (6) Senatorii numai întrebati comunicau consiliulu seu regelui; senatulu se adună numai conchiamatu; și consiliulu celu dedea nu avea putere oblegatoriă faciă cu regele, carele potea se nulu urmeze foră că senatulu se fi statu în putere alu astringe la acest'a „veam alesu dicea regele catra senatori nu că se me conduceti, ci că se ve despanu „cu tote acesteă regele abusă de potestatea sa, deca nu întrebă senatulu în casure grave; atari erau: distributiunea sarcineloru publice despusetiunile în respectulu tîenutulu ocupatu susceperea în numertulu civiloru, dechiararea belului și altele. Deca vecinii faceau statulu romanu vre una dauna, și nu volieau se satisfacă, Fecialele romanu chiamă pre diei de martori a nedereptatei ce li se faceă, și-si conchidea vorbirea eu cuventele: „asupr'a acestui lucru voliu consultă acasa consiliulu he-traniloră, și ne va îndereptă în ce modu se ne

(6) Roemische Geschichte v. T. Mommsen I Band

p. 63.—4.

(7) Th. Mommsen Roemische Geschichte I Band p. 64.

revindecamu dereptulu.“ Dupa ce regele în atare cauza se consvatuia cu consiliulu seu, o propunea adunarei poporului, si deca se aprobá incepeau belulu; ci nu aflamu casu unde regele se fi conchiamatu senatulu in totalitatea sa, si se fi concredintu pertratarea vre unui casu juridicu, cace atari casure se pertratau sub presidiulu insului rege de catra pucini alesi parte de intre senatori, parte de intre alti barbati cu judecata sanetosa, er' la casu candu regele nu potea se presedia si substituiá unu locutientoriu. (7)

Regele Romulu la numerulu vechiu de 100 senatori alesi dein coloniele aduse dein Alb'a si familiile vechi dein Palatiu adause inca unu numeru de 100 pre carelu alese dein familiile sabbine; regii urmatori marira acestu numeru, cace Tulu Ostiliu suscepù în senatu pre fruntasii Albaniloru strapusi cu locuinti'a în Rom'a, Tarquinu Priscu lu redicara pana la 300, Tarquinu superbulu avù ura neimpacata in cuntr'a acestui consiliu de statu, pentru care si propuse alu desfientia uci diendu esilandu pre celi mai multi dein membrii lui. Dupa alungarea acestui rege reintregirea senatului se face necesitate absoluta. Iuniu Brutu in calitate de consule satisfece acestei necesitati

(7) Th. Mommsen. Roemische Geschiete I Band p. 64.

suscepundu si denumindu senatori parte de intre patricii, parte de intre equestrii; ci fiindu că elu lu compleni, nulu mari, numerulu senatoriloru re-mase totu celu de 300. Mai tardiu M. Liviu Drusu proiecta inmultirea lui, si Sul'a efeptu acestu proiectu; inse nu se scie cu securitate numerulu la care l'a redicatu. Pre tempulu lui Cicerone in-tr'una adunare de senatu ne-completa se numerase 415 senatori; Iuliu Cesariulu i-inmultise la nume-ru de 1000. Dupa mortea acestui-a se susce-puse in senatu multi barbati fora merite, la care suscepere parte au influintiatu banii, parte cause diverse de favore, ceea ce apoi indemnase pre Octavianu a reduce uumerulu senatoriloru la 600; sub urmatorii imperati numerulu loru fu nedetier-muritu si forte arbitrariu; se impartiau in senatori ordinari si estra-ordinari. E de insemnatu, că opiniunile se cereau numai dela asia numitii se-niores, despre juniori se presupunea, cumică se involiescu cu opiniunile betraniloru, pentru aceea se numiau pedarii (quod pedibus in aliorum sen-tentiam ibant). Senatorii nu se numira totu cu unulu si acelasi nume in fia care tempu, ca-ce sub regi s'au numitu patres; dela tempulu lui Iuniu Brutu patres conscripti; cu tempu a disparutu si acest'a distinctiune, si numai candu se adresau intregului senatu seau maioritatei lui se usitau de

acest'a numire. Senatorii cu scambarea regimului in republica se alegeau la inceputu prein consuli, dupa aceea prein censori; acesti-a cu ocasiunea censului ceteau dein una lista numele tuturoru senatoriloru, si totudeuna data desemnau si membrii destinati a ocupa locurile vacante senatorie. Senatorulu alu carei nume sta in fruntea listei se numia princeps senatus. Sub imperati susceperea in senatu se facea cu respectu la nascere, clase, avere, etate, oficiu, (genus, ordo, census, aetas, magistratus, gestus). Inainte de asi elupta plebea susceperea sa in oficiale cardinale, senatorii se alegeau numai dein patricii; ei de atunci va se dica dela anulu urbei 388 s'an alesu si dein plebe, ei mai alesu dein clasa ecuestriloru, acesti-a erau plebeii celi mai avuti, cari in beluri sierbiau cu calii proprii. Acesta clase de poporu dela tempulu Graeiloru incoce se numia scola pregaritoria de senatori (seminarium senatus). Condiitiunea principale pentru ca cineva se fia senatoru era averea, dein cauza, ca nu erau platiti dein partea statului, si se cerca, ca se umble in vestimente pretiose. Averea ceruta prein lege ca condiitiune necesaria pentru a se potea face senatoru era DECC H. S. (800,000 sestertia) preste 30,000 taleri imperiali. (8) Sub Augusta se cerea una avere de

(8) Paul Friederich, Achat Nitscht. Beschreibung des Zustandes der Roemer pag 948-953.

MCC H. S. (120,000 sestertia (9); ci pre lungă avere se mai cerea, că eligibilulu se nu fia de profesiune desonoratoria, se nu fi fostu acusat si condemnatu pentru crime, se aiba celu pucinu treidieci ani, pentru că numai dupa sierbire că oficialu de statu potea sa ajunga cinev'a la acésta demnitate. Causele dein cari se degradau senatorii erau parte ignominiose, parte neignominiose; aceste dein urma proveniau dein ruinarea averei, cele alalte dein comiterea vre unei crime. Censorulu erá detoriu a arata caus'a, pentru care se stergea numele cuiv'a dein list'a senatoriloru si acest'a se insemná in lista dupa numele acelui-a, ceea ce se dice notam adscribere. Semnele senatoriloru distinctive erau: a) una dunga lata rosia trasa pre tunica de susu pana diosu, b) calciuni de pele negra (calcei nigri ex abuta) c) semiluna dein osu de elefantu, ori argentu, d) in teatru siedeau in orchestra, (loculu celu mai aproape de actori), in amfileatru in podiu, (unu locu redicatu, de unde productiunile se poteau spectá cu usiuratare). Aceste distinctiuni le castigara mai antaniu la a. u. 559; (10) calceos mutare insemna

(9) Dio Cass. L. IV. 17.

(10) Sveton. Augustu XLIV. 35. Tiber X LXVI. Claud XXI. 25. Tacit Ann. XIII 54.

a se face senatoru, in orchestra sedere ad populum spectare a fi senatoru. Clasea senatoria era forte onorata, ce se vede dein Cicerone, carele o caracterizeza cu urmatoriile numiri: locus, autoritas, domi splendor, gratia apud populum, nomen et gratia apud externos gentes, toga praetexta, sella curulis, imperio, provinciae, fasces, triumphus, imagines; er in comune se numia amplissimus ordo. (11) Acestu senatu la inceputulu seu precumn veduramu era numai masculus pictus, ci dupa aceea inca sub domni'a regiloru incepuse asi elupta atat'a influentia in afacerile statului in catu ajunsese a se intrude chiaru de coregenti. Descendentii senatoriloru ocupara in statu tote oficiale cardinale atat'u basericesci catu si mirenesci, si apoi dein acesti-a s'a formatu una clase alesa de civi cunoscuta in istori'a statului romanu sub numirea de patricii.

Romulu antaniulu rege dupa cumu se scia dein scrutari'le istorice dein supusii sei celi mai valorosi si cu avere formase 300 calari, si-i numi celeres flexumines trossuli, dicu cu avere, pentru ca calii pre acele tempore erau scumpi, si in beluri sierbiau cu cali proprii; dein descendentii acestor'a s'a formatu a dou'a clase de poporu sub

(11) Cicero pro Sext. 65 pro Rege Decotaro c. 3.

numirea de ordo equester. Dela a. u. 631 in
 puterea legii Semproniane dobandira intrare in
 sfera judiciaria ; ci depletetatea derepturilor ci-
 vile in sensu republicanu o castigase numai pre
 tempulu lui Cicerone in puterea legii Rosciane.
 Dereptulu de a porta anelu la inceputulu aveau
 numai patricii ; cu tempu inse lu castigase si ecue-
 strii ; afora de acest'a destinetiune li se mai con-
 cesa a porta pre tunica una dunga angusta rosia
 (angustum clavum seau angusticlavium) si unu locu
 speciale in teatru numitu quator decim gradus. (12)

Celi-alalti civi , care nu se tieneau de aceste
 doue clase venu sub numirea de plebe (plebs) ,
 care se impartea in plebs urbana si rustica. De
 acest'a clase se tieneau si aceli civi , cari traiau
 dein salariale , ce le primeau in oficiale de statu
 secundaria , (13) pre cumu erau : a) Tribuni ae-
 rarii, scribae publici et privati, magistri vicorum,
 designatores etc. b) traficantii negotiatorii si ma-
 rinarii. c) artistii meseriasii , cari mare parte erau
 straini ; d) omenii cu case si mosii , cari traiau
 dein economi'a lor si in anumite tempore luau

(12) Vedi Chr. Gottl. Schwarz dissertatio de insigni-
 bus ordinis equestris veterae Romanorum.

(13) Svetonius in vita Galbae XIV. 5

parte la adnările publice (comitia); e) libertinii
 f) pleb'a poporului seau proletariatulu, care traia
 dein grati'a patroniloru sei, dein banii bucatele si
 carnea ce impartiau unii omeni dein clasa celoru
 cu avere spre a-i atrage in parte-si candu com-
 petiau la oficiale cardinale ale statului. Patricii
 asia erau de amestecati in aceste trei clase, in
 catu unii erau patricii senatores, altii patricii e-
 quites, er' altii patricii de populo.

Poporulu romanu sub republica se pote con-
 sidera ca una individualitate morale a carui mana
 tare inderepta si modera frenele regimului; ci ace-
 st'a fericire de a influentia ca persona morale in
 afacerile publice i-veni, si-si-o castigase numai
 pre incetu; ca-ce cu inceputulu republicei potesta-
 tea regesca mai multu s'a straformatu de catu
 s'a stersu; s'a straformatu in catu lea se concre-
 diuse la doi barbati alesi in adunarea dicenturiale
 pre unu restempu de unu anu, si in catu acesti
 barbati ayeau aceeași potestate, in aceleasi destinc-
 tiuni a demnitatii regesci adeca 12 lictori cu vergi
 si securi, cari intr'una luna premergeau unui-a
 dein eli, in alta luna celui-a alaltu; ci fiindu ca
 acest'a postestate era impartita intre doi si per-
 dura numai pre unu anu, er' nu pre viatia, nu
 potea se periclitateze in acelasi gradu libertatea
 civiloru, in care o periclitata potestatea regesca;

acești a se numise consuli seau pentru că consul-
 tau senatului, seau pentru că conduceau și pre-
 siedeau în consultarile (svaturile) senatului. (14)
 Preste totu poporul romanu în republica se potè
 clasifica și impartî a) dupa nascere în nobili și
 nenobili, liberi (ingenui) și libertini b) dupa rang:
 în persone magistratuale: consuli, pretori, edili,
 cuestori, tribuni, și privati c) peste totu în se-
 natus populusque romanus. (15)

Ni mai liberulu potea participa la tote buna-
 tatile și derepturele civice, și libertatea în sen-
 sulu acest'a se castiga prein nascere, prein casa-
 toria legale cu vre una persona romana, prein eli-
 berare onesta și corespundietoria legiloru statului,
 și în urma prein susceperu în numerulu civiloru,
 liberu seau ingenuu se numia numai nascutulu dein
 casatoria romana legitima; libertu, care mai în-
 nainte fusese sclavu, adeva nascutulu că sclavu,
 și care prein cumparare a pervenitu în sclavia,
 și numai dupa aceea s'a eliberatu; libertinu nascu-
 tulu dein parenti eliberati dein sclavia, nobili se
 numiau nascutii dein patricii, euestrii, și plebei,
 ale caroru parenti mosi și stramosi au fostu în o-

(14) Beschreibung des h. w. s. g. k. Kustandes der
 Roemer. Welsgeschichte III p. 187.

(15) Vedi rugatiunea lui Scipio la Liviu XXIX. 27.

ficia publice insemnate (magistratus curules) va se dicea au portatu consulatu, pretura, edilitate; acești-a aveau dreptulu de a conservá in casele sale imaginile de cera ale familiei (in atriis imagines cereas,) ale pune spre spectaclu la inmormentarea vre unui-a dein aceea familia (16); ignobilis, homo obscurus se numia totu acel'a, carele se tragea dein atare familia: ale carei membrii n'au fostu nece una data in officia de statu insemnate fora destinațiune de patriciu ori plebeiu; er' acel'a, carele mai antaniu intra dein vre una familia in officia de statu destinsa se dicea homo novus. Sub Constantinu celu mare ruditii familieloru imperatesei incepuse a se numi homines nobilissimi. Strainii antani'a ora candu se faceau supusii statului romanu se suscepeau numai in clasa plebeiloru; er' cá se fia suscepti in clasa patriciiloru se cerea una noua involire a senatului; de aici vene, cá dein doue familie totu deuna vitia, cari au capatatu drepture civice in timpore diverse un'a e plebeia, alt'a patricia. Patricii sub totu de cursulu republicei se numiau de

(16) Beschreibung des h. w. s. g. p. kr. Zustandes der Roemer I und II Theil von Dr. Johanu Heinrich Martin Ernesti, —

un'a data si patroni in relatione cu plebeii, er' acesti-a clientii lor. Patronatul si clientela erau ereditare, va se dca pruncii patriciiloru de impreuna cu cele alalte bunure erediau dela parentii lor si patronatul, er' pruncii plebeiloru si clientel'a; ci cu tempu stingunduse unele familie patricie cu totulu, unii de intre plebei incepura a remane fora patroni, ci patronatul numai sub imperati incetase cu totulu; er' facia cu strainii se face dein ce in ce mai necesariu; inse acestia poteau se si alega patroni nu numai de in patricii, ci si dein plebei; ma catra capetulu republicei si alegeau patroni chiaru si cetati si provincie intregi, asia si alesa Sicilianii pre famili'a Marceliloru, Alobrogii pre a Fabiloru. —

Dereptulu civicu se da in republica chiaru si cetatiloru, si civii acestoru cetati cu ocasiunea alegerei oficialiloru statului, aveau votu in Rom'a, ci spre a se usita de acest'a cautau se venia aici, atari cetati sa numiau municipia cum suffragio, si-si sustinea propriile sale asiediamente; altele s numiau municipia sine suffragio, pentru ca nu aveau dereptulu dela curge lab alegerea oficialiloru romani, si retineau tote datinile si militau sub stindardele romanu. Municipalii poteau se fia alesi in oficia de statu chiaru si in Rom'a acest'a asertiune se 'ntaresce prein esemplulu lui

Milone, care că dictatoriu în Lanuvium competi-
 la consulatului lui Plautius Hypseus și Q. Metellus
 Scipione. Dreptul civic se dă mai întâi acelor
 celor, care poartă oficiu public în oraș care munici-
 piu cu dreptul latin; datina acestuia se află
 în uz încă și pre timpului lui Traian; se dă
 civelui de în municipiu cu dreptul latin deca și
 stramută locuința în Roma; se dă aceluia, care
 acuzându pre vre unu romanu cu crimă împilării
 (repetundarum) o scoate la cale, că se i se aple-
 ce pedeapsă dictată prein lege, mai ales după a-
 nulu u. 663. — În acestu anu si-au castigat de-
 dreptul civic toti aceli latini, care în belulu con-
 federatiunei latine remasera Romaniloru credincioși;
 er' în a. u. 666 toti aceli, care se țineau de
 confederatiunea latina; în 670 Lucanii Samniti
 și teti celi alți Italiani; după acesteia urmara
 Galii de în cocc de Alpi, care si-au capetat de-
 dreptul latin dela Pompeiu Strabo la a. u. 707; totu
 dela acestuia luăceputa locuitorii de în Gades în
 Spania, și în poterea testamentului lui toti Sicilia-
 nii; Augustu dede dreptul latin mai multoru
 cetati; Claudiu Galiei întregi. Nerone mai mul-
 toru Greci, Traianu și Adrianu mai multoru Spa-
 nioli. Scrutatorii vechimei romane impartu de-
 dreptul romanu în Ius civitatis și în Ius Quiritium.
 Sub Ius civitatis, care adeseori vene și sub nume

de libertate intielegu derepturile publice si private a civelui romanu ; cele privescu starea lui cea publiaca , acest'a starea lui privata, cari de dein urma se mai referescu si la starea lui personale si casnica ; si fiendu cà civele romanu se bucurá de aceste derepturi in estensiune mai mare si mai mica, erá destinctiune intre derepturile unui cive romanu nascutu , si a unui cive romanu susceptu ; er' sub Ius Quiritium intielegu tote derepturile si prerogativele, de cari se putea bucurá unu nascutu romanu, prein urmare Ius Quiritium contine in sene si Ius Civitatis, er' nu si dein contr'a, (17) pentru cà cu celu de antaiu erá totu de una data impreunatu dereptulu votisarei, a intrá in militi'a legiunarie, a purtá officia cardinale ; er' aceli'a, cari se bucurau de acestu dein urma numai pre incetu si numai cu ore care restrictiune si puteau castigá derepturile citate, asia erau de esemplu municipalii cu dereptulu votisarei, cari numai in Rom'a se puteau usitá de acest'a.

De dereptulu Quiritiloru se tieneau : a) dereptulu libertatei de ora ce apará libertatea personale restringea si moderá vigorea oficialiloru ;

(17) Plin. epist. VII. 6 pro Cove. 33.

in puterea lui civile era aparatul de tortura, batai, tratare ignominioasa (18) si in casu, candu i se parea nederepta sententi'a oficialiloru, putea se apeleze la judeciulu poporului; acestu dreptu 'lu aveau Romanii in puterea legi Valeriane (3) si alui Semproniu Gracu; sub imperati civile romanu numai in person'a imperatului cunoscea pre Domnulu si judecatoriulu seu legitimu b) censulu va se dica fiacare romanu, carele volia a intra in numerulu civiloru era oblegatu totu la cinci ani a arata censorului cu tota acurateti'a numele seu a parentiloru sei a familiei sale si totu de una data averea ce o posiedea in capitalu, proprietate de pamentu, si in stari, pentru ca in proportiune cu cantulu acelei'a se impunea darea pre capu mosia si veniture, si i se asemena loculul intre cele 35 tribure, clasa senatorio recerea una avere dela 800,000 sestertia in susu, va se dica preste 80,000 taleri imperiali; cea equestra preste 400,000 sestertie, er' cea plebleia celu pucinu de 12,500 sestertia ca la 266 taleri; ci censulu inca nu concedea cuiva dreptulu civicu, elu era numa: midilocu de alu pute castiga. (19) Strainii mai alesu Latini se sileau dein tote po-

(18) Liviu II 8, III 55. x, 9.

(19) Cicero pro Arch. Poeta c. 5

terile a si vâri numele in list'a civiloru, in contr'a căror'a senatalu romanu fece una multime de despusetiuni, cari suntu destulu de cunoscute in istoria. (20) Inscrierea averei (professio census) in Itali'a se facea prein cetatfile respective; in provincia erá comisa ecuestriloru, c) dereptulu a sierbí cá ostenu in legiune, — acestu dereptu pana si lá plev'a poporului se estinse numai sub Mariu. Latini militau cá ajutoria sub stindardele Ioru; patriicii si ecuestrii dupa alu treilea belu punicu incepura a se subtrage de sub sierbitiulu militariu, ma Augustu dispensase dela militia si pre Latini si Italiani; legiunile se conscrieau in provincie; ostile ajutatorie custau mare parte dein barbari, cari militau pentru soldu, ma ce e mai multu legiuni intregi se formau numai dein barbari. (21) d) tributulu seau darea, ce se dá in proportiunea averei; se numia tribut, pentru cá se ridicá dupa tribure, cele alalte dâri pre cumu erau: portorium, decumae, scriptura, se cuprendeau sub numirea generale vectigal (22). Romanii pana la Serviu au datu dare dupa capete, dela elu incoce dupa avere;

(20) Liviu XXXIX. 3.

(21) Zosimu IV 30 31. (Liv. IV. 59, 60.

(22) Liviu XXVI. 35

darea civilorã se urcase forte dupa ce statulu lã-
 ase asuprã sustienerea militiei ; uneori se a-
 runcã si dare extraordinaria, si se numia tributum
 temerarium. (23) La a. u. 586 dupa terminarea
 belului macedonicu cu privire la Romani se liertase
 tota darea (24), ci sub Consulatulul lui Hirtiu
 si Pansa s'a introdusu dein nou si tienũ neprecur-
 matu. Sub Consulatulul lui Q. Metelu Neposu (25)
 se liertase darea numita portorium ; er' prein im-
 partirea pamentului se pierdura decummae-le si
 scripturae-le. In temporele mai vechi sub vectig-
 al se intielegea proprie numai tributulu aruncatu
 pre mosiele statului (agri publici). Aceste dome-
 nure le avea statulu dein agrii poporaloru supuse,
 cari cu ocasiunea cuceririi pierdeau a trei'a parte
 dein posesiunea tienntureloru sale ; aceste dome-
 nure statulu le vendea pre un'a suma determinata
 de bani, Romaniloru, ori le dá provincialiloru pre
 decime ; in unele tiennture se straportau colonie,
 si se oblegau cá se respundia statului a diecea
 parte a venitului ; ci acest'a se dá numai dein
 bucate, ca-ce dein gradini respundeau a cincea

(23) Cicero de off. II. 22.

(24) Dio Cass. XXXVII. 51.

(25) Cic. in Vert III. 6.

parte. Domenurile minse le esarendau dela statu capitalistii celi mari cunoscuti sub numirea de publicani (26); cele mai mici le esarendau colonistii ori provincialii. Esarendarele se faceau totu la cinci ani, si censorii se ingrijeau, cá se se dea ecuestriloru; ei fiindu cá veniturele aceste treceau preste substanti'a singulariloru ecuestrii, erá necesariu, cá se se insotiesca mai multi, pentru cá statulu se aiba ipoteca secura (27). Dupa ce se facea contractulu cu arendatorii, statulu nu se ingreia de locu a scote tributulu, — pentru cá de aci inainte tota grigea acest'a cadea pre societatea arendatoriloru, care avea de a res-punde statului pre terminii pusi sum'a espresa prein contractu.

In fruntea acestei societati erá unu directoru cunoscutu sub numirea de magister societatis, carele locuea in Rom'a, sub conducerea lui lui erau vice magistri, promagistri, impartiti in provincieles respective suboficialii acestor'a erau tabularii (Controlorii), portitores, (perceptorii vamiloru). Tributele la casu de necesitate se scoteau sub asistenti'a militaria; decime se plateau numai in provincie, ci se poteau rescumpera; sum'a rescumpararei ace-

(26) Cicero pro Planc. 9.

(27) Cicero in Verr. II. 70.

stor'a se numia vectigal certum : unii vecturau decimele in natura (frumentum decumanum); provincialii in tempore de bataia (ori) fomete plateau decimele in duplu (frumentum imperatum); una cantitate anumita dein decime se cara in magazinulu pretoriului spre intretinerea lui si a personalului seu; decim'a impusa a se respunde in bani, se numia frumentum aestimatum.

Pasiunile si selbele statului inca se esarendau, si darile, ce se respundeau statului dein acestu ramu alu economiei se numiau scriptura. — Portoriulu intrá dein articlii de industria si de comerciú, ce se importau si esportau, si custá dein 5% procentu dela suta; dela acestu procentu se scuteau numai cerealele pentru urbe, si articlii destinati pentru méseri; atari locure de vama erau pre la porture, cali, podure si riure; ca-ce se ocupá vre una provincie, statulu punea man'a pre tote locurele vamale, de cumuva esistea atari, er' de nu, intruducea elu; spre acestu scopu erau una multíme de inspectori, colectori, cari pentru storcerile arbitrarie erau nesuferiti. Dàrile dein baniale de metalu si sare (vectigalia ex metallis et salinis) se plateau cá si decimele dein a diecea parte a venitului; veniturele statului mai alesu dein baniale dein Spani'a si Macedoni'a erau forte mari; esportulu sarei asia erá de mare, in cátu pre unele

cali scotea numai singuru sare , pentru care se numeau cali de sare. Comerciulu cu sarea fũ funtan'a cea mai insemnata a venitureloru statului; de aici se plateau administratorii acelu veniture, de aici alti oficiali a statului. Accisulu viene inainte mai antaniu la a. u. 548 sub censorii M. Liviu si C. Claudiu. Romanii inca sub republica se eliberase de una mare parte a acestoru dari, ci cu tempu dările se inmultira acumu sub unu titlu, acumu sub altulu. Tributum manumissionum erã a douadiecea parte dein pretiulu sclaviloru vënduti; dein pred'a belica, erariulu capetã numai a trei-a parte, ci bunurile confiscate erau ale erariului. Erariulu seau cass'a publica de impreunã cu Archivulu statului se tienea in templulu lui Saturnu; una parte a cassei erã neatingibila, pentru care se numi aerarium sanctius; ea erã comisa in grigi'a cuestoriloru urbani, ci suprem'a inspectiune in republica erã pre lunga senatu si consuli; L. Cesare o comise grigei si manipulatiunei edililoru. Accis'a cassa erã cã unu institutu de creditu, pentru cã civii poteau imprumutã dein ea capitale pre lunga procentulu cuvenitu. Augustu concrediu manipulatiunea cassei la doui pretori si-o impartî in doue parti, una parte dein ea o numi aerarium suum, pre ceea alalta, aerarium populi, dein cea de antaniu se plateau ostenii, dein a doua se a-

copereau speșele administratiunei ; în cea de an-
taniu intrau centesima rerum venalium, vicesima
haereditatum, centesima auctionum, (licitatiuni) ;
sub Caligul'a se introduse de a se încasă în ia-
cest'a parte a erariului a patrudiecea parte dela
fia care procesu de bani castigatu, si a opt'a parte
dein remuneratiunea diletiloru ; în acestu imperatu
puse dare pre toti articlii de nutrementu, si a pre
castigarele personali. Constantinu celu mare puse
una dare destinsa pre clasa avutiloru numita Fol-
lis ; Teodosiu unu tribut, ce se platea la o tãrgure
si costã dein a 24-a parte a valorii lucrului ven-
dutu. (siliquaticum). (28)

e) De dreptulu Quiritiloru erã legatu 1.) si derep-
tulu de a votã în adunari ; ci acest'a sub Tiberiu
s'a stersu de una data cu adunarile populare, 2)
dereptulu de a potã portã officia, supracomande
si preutie. Patricii dupa alungarea regiloru si a-
propriase tote oficiale cele mai însemnate în stat, si
ci cu tempu dupa mai multe certe si plebea si-
castigase dereptu la acestea, ci unele au ramasu
pentru totudeun'a în dereptulu exclusivu alu pa-
triciiloru, atari erau ; rex sacrorum, flamines, lu-

(28) Paul. Friederich Achat Nils Beschreibung des h.
w. s. g. p. kr. Zustandes der Roemer II. Theil ;
pag. 1125—1143.

perci, potitii, pinarii, sub tempulu monarchiei de-
reptulu de a le conferi aceste oficia, se tienea de
person'a imperatoru; patricii si au rezervatu pen-
tru totudeaun'a si dreptulu de a fi alesi cá intre
rege. 3) de dreptulu quiritoru se tienea derep-
tulu arderiloru publice (Ius sacrorum); fia care
familia romana si-avea datenile sale religiose si,
dieii sei de casa, ci suprem'a inspectiune asupr'a
ceremonieloru se tienea de pontificele macsimu.

Intre drepturile civelui personale se numerá
1) dreptulu de a fi membru alu ore carei familie
romane, a participá dein bunurile si ereditatea
aceleiasi (Ius gentilitatis); deca nu erá erede de
pre tata (agnati), mosi'a si tota proprietatea celui
mortu, remanea in posesiunea celor'alalti membrii a
familiei; nemenea putea se treca dein clasa pa-
tricia la cea plebeia, nece dein contr'a, de cátu
numai prein adoptiune; acestu dreptu se pierduse
sub Traianu; 2) dreptulu celu dá cumnati'a de
sange (Ius agnationis); in poterea dreptului ace-
stui-a, parte succedau in bunurile remase, parte
pertau tutoratulu asupr'a fiiloru neerescuti, 3) de-
reptulu casatoriei (Ius connubii); la inceputu ca-
satori'a intre patricii si plebei nu erá liertata, ci
dupa ce plebea potura se porte oficia de statu,
disparú si acestu parete despartitoriu; si numai
in respectulu casatoriiloru cu persone straine seau

libertine, se cerea concesiune speciale ; 4) dreptul potestății parentesci, cu care era legat dreptul de adopțiune și mancipațiune, 5) dreptul proprietății legitime (*Ius legitimi domini*). 6) dreptul de a testa. 7) dreptul de a participa la sacrale publice, pe cari le făcea pontificele maxime. Nemenea putea să se fiă c ve în Rom'a și în alta cetate totdeauna dată ; nemenea putea să se fiă lipsitu de dreptul civic, de nu cumva contribuia la aceștia, însuși cu purtarea sa cea rea ; acestu drept se pierdea prein esiliu (*interdictione aquae et ignis*), deca ceneva cădea în sclavia, și numai până când se află în ea ; pentru că scapându, er' lu recapeta (*Ius postliminii*) ; se pierdea sub imperati prein condamnarea la (banie) mine.

De civii cu dreptul latinu (*Ius latii s. latinitatis*) se ținea Volscii, Ecvii și totii Latini confederati ai Romanilor ; aceștia recunoscneau maiestatea poporului romanu, și aveau constituțiunea loră proprie, și în puterea acesteia oficialii sei proprii, se numiau socii latini nominis, și în comitia aveau unu votu ; și nu se puteau căsători cu persoane romane, nu puteau face testamentu, nu puteau șerbii în legiunea romana, nu puteau participa la oficiale, ereditatea, și arderile romane, și cu tote că la urma totii căpătara dreptul civic

romanu, totusi nu s'au consideratu de cives optima lege. (29)

Derepturile celoralalti aliati ai Romanilor erau si mai restrinse, de aceste-a se tieneau tote cele alalte popora a Italiei, ca-ce acestea in puterea dreptului italicu, de care se bucurau nu puteau vota in adunarile romane, nu puteau calcula ca Latini, la dobendirea dreptului civicu romanu, unele popora dein aceste aveau legi si oficiali proprii, in belure ajutau pre Romani cu ostile sale, ci in respectulu dărilor chiaru-iasia erau de ingreniati, ca si celi alalti provinciali. Acesti Italiani in a. u. 664 in puterea legii Plotiane (lege lulia Plotia), capetara dreptulu civicu romanu, si confederatiunea italice incetase cu totulu.

Locuitorii provinciilor nu aveau drepturi speciale afora de miclele concesiuni, ce li se faceau indata dupa supunere prein edictale gubernatorilor, nu aveau dein gremiulu seu nece macaru oficiali si judecatori.

Colonistii erau familiile scose dein cetatile mai impopulate si asiediate in locurile ocupate spre a cultiva pamentulu, a lati cultur'a si a amalgamisă

(29) Nitschs Beschreibuug des h. w. s. g. kr. Zustandes der Roemer II Theil dela pag. 985—991.

pre vechii locuitori si aveau dreptutu civicu latinu, seau italicu dupa cumu erau scosi dein Rom'a, confederatiunea latina, seau cele alalte cetati ale Italiei. Sul'a a colonisatu legiuni intregi; acestea se numiau colonie militare; Nerone a sterstu acestu usu. Coloniele si aveau oficialii proprii; legile loru erau cele dein Rom'a.

Sub prefecturae, se intielegu cetatile supuse in urm'a turburariloru si a revolutiunei. Gubernatorii acestor'a se tramiteau dein Rom'a, si aveau nume de prefecti, acesti-a administrau dreptatea, recrutau si scoteau darea: aveau dreptulu romanu latinu seau italicu; atari prefecture erau de esemplu in Itali'a, Capu'a, Forum Julii, in Egiptu, Alesandri'a.

II.

Raportulu

Comitetului ales spre cenzurarea si liquidarea venitelor si cheltuielilor Asociatiunii pre an. 186²/₃ constituitu sub presidiulu Reverendisimului D. Gregoriu Mihali Canonicu.

I.

S'a luat antaiu statulu cassei cu anulu trecut, cu adunarea dein Brasioyu — unu statu de cassa = 10,979 fl. 64 xr.; acesta constá:

a) bancnote	3255 fl. 14 xr.
b) argentu	30 fl. 50 xr.
c) auru	74 fl.
d) asemnatiuni ipotecarie	4700 fl.
e) obligatiuni de imprumutulu nationale si de desdaunare calculate in m. conv.	2920 fl.

aceste dau togm'a Sum'a de 10,979 fl. 64 xr.

aici pentru sum'a primirei s'a datu credibilitate protocolului principale, lipsindu documentulu de transpunere si primire originale, (actele tiparite inca ne intarescu in primire).

II.

De aici a pasitu comisiunea la revisiunea
 computului dein an. trecutu dein positione in positione ;
 (documentele respective produse de casieriu si
 controloru), s'au esaminatu intratele, erogatiunile,
 fora a se aflá cevási gresieli batatorie la ochi,
 mai multu formale decatu esentiale.

1) La positionea 26 a protocolului principa-
 le, se afla supralocutenentele Nechita Ignatu cá
 membru, cu tacsele platirei pe 2 ani; acest'a o a-
 ducemu spre deslusire, pentruca D. Locotinente a
 reclamatu, despre altiasemenea nu s'au facut observari,
 pentruca n'au reclamatu.

2) La articolulo diurnalului 82. — Obveniendu
 stipendiale asignate prein asociatiune si conferite
 prein Comitetu, fiendu cá in raportulu secretariatu-
 lui, nu s'a numitu nume, de si nuse tiene de ma-
 teri'a comisiunei, audiendu intrebari in privinti'a
 asta, vrea a dá deslucire cá acestea sunt:

a) pentru filosofia la Vien'a, Nicolae Popu si
 Ioanu Dragomiru cu cate 300 fl.=600

b) La drepturi Iosifu Crisanu, Moise Brani-
 ste, Iosifu Cosieriu, Procopiu Lazar, cu cate
 100 fl.=400

c) Gimnasisti, Aureliu Isaacu, Michailu Stre-
 geanu, Zacharia Bena si Nicolae Maieru a
 50 fl.=200

Snm'a 1200 fl.

3) La post. 55 — bibliotecii gimnasiului
dein Brasiovu s'a tramesu 60 fl., in protocolulu
principale a fostu scrisu Blasiulu, recipiss'a a
aratau Brasiovulu, — ast'a — cá erore de peana,
s'a coresu, cu atata mai tare cá sub positiunea
207 — ocurge subventiunea de 60 fl. tramisa
gimnasiului dein Brasiovu.

— Dupa ce s'au alaturatu perceptiunile dein 28
Iuliu 1862 pana in 31 Augustu 1863 — s'au
aflatu

1. Intrate in bancnote 3776 f. 22 xr.
 2. argentu 75 f. 25 xr.
 3. auru — 161 St. in 939 f. 20 xr.
 4. oblegatiuni ipotecarie 12200 f.
 5. oblegatiuni private 1100
 6. „ publice de statu in moneta conv. 4920
- Totalulu perceptiuniloru anului acestui'a

23.009 f. 67. xr.

Erogatele au fostu pre anulu resp. 2542 f. 80 xr.

Starea activa a casei remane 20466 f. 87 xr.

Acúratate — curatiana — punctuositate —
Buchhaltereii — votu de mu tiamita.

III.

Revisiunea computului espensiunilor de Cancellaria;

Pentru Cancellaria s'a preliminatu prein Comitetu in 8 Octobře 1862 100 fl.

amesuratu documentelorū s'a facutu spese
 59 fl. 96 xr.

Restulu de casa — 40 fl. 4 xr.
 cari au de a trece cá perceptiuni noue in fondulu pentru spesele de Cancellarie; cu urmatoriele subtrageri:

1 nr. pus. 51. de dato 20 Februaru 1863 — in documentulu nr. 28 — i competu Secretariatulu 10 xr., de ora ce in respectivulu documentu se arata 10 xr. mai multu spedati de catu cnm s'a trecutū in ra iuni.

2. Nr. pus. 59. de dato 21 Ianuariu 1863 — documentulu 36. mai are de a primí ratiucinantele 4 xr. — fiendu cá protocolulu suna numai de 21 xr. er' documentulu despre 25. = 14 xr.

Cass'a dara liquida 39 fl. 90 xr.

Iosifu Popu

ref. Comisiunei ad hoc.

J.

Raportulu Comisiunei,

care dein partea Adunarei generali a III. tiente de Asociatiunea Transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu la Blasiu in 1863. fũ in-sarcinata cu preliminarea budgetului Asociatiunei pre Anulu 186³/₄.

Dupa dechiararea facuta de Suplenitoriulu Casirului D. Controloru Bachu, Asociatiunea are bani gat'a, despre cari intru intielesulu statutelu pote despune liberu 1232 fl.

si interese dupa capitalurele elocate 911 fl.

cu totulu sum'a despunivera 2143 fl.

calra care Comisiunea mai adause 700 fl. bani,

despre cari putem supune cu securitate, cumu cã intru intielesulu statutelu voru fi despuniveri dein taesele de membri si daruirile, ce voru incurge pana la 1-a lauvariu 1864, si statorĩ sum'a asupr'a careia se-si estindia preliminatiunea in

. 2843 fl. v. a.

Acesti 2843 fl. dupa opiniunea Comisiunei, amesuratu scopulu Asociatiunii aru fi se se in-trebuintieza in modulu urmatoriu:

- 1) remuneratiunea Secretariului secundariu
 200 fl.
- 2) spesele Cancelariei Comitetului (cá si in a. tr.)
 140 fl.
- 3) stipendia pentru studenti 1600 fl. adeca
 cū 400 fl. mai multu, cá in a. tr.
- 4) stipendia pentru doi teneri romani, cari
 s'au cualificatu in vreo maiestria si cari voliescu
 a se face maiestri 200 fl.
- 5) spre a se cumpará carti pentru bibliote-
 c'a Asociatiunei 100 fl.
- 6) pentru inavutirea Museului seau a biblio-
 tecei dela Gimnasiulu natiunale dein Blasiu si
 Brasiovu câte 60 fl. v. a. 120 fl.
- 7) premale defipte in punctulu XIV dein
protocolulu despre a II siedintia a Adunarie tienute
 in Brasiovu, la cari in anulu acumu inchiaiatu nu
 s'au aflatu concurenti, cari se fia corespunsu con-
 ditiuniloru prefipte — se se deè in anulu venitoriu
 amesuratu despuneriloru facute de acumu numit'a
 Adunare generale, adeca:
 - a) 100 fl. v. a. pentru cea mai buna carte
 (cá de 10 cole tiparite) despre inaintarea econo-
 miei de campu si a pomariei intre romani—100 fl.
 - b) 50 fl. impartiti in doue pentru doi insi,

carl cu ocaziunea adunarei venitorie voru adeveri
cumu cà au celi mai multi fragari destinati pen-
prasirea vermiloru de matasa 50 fl.

c) pentru unu individu, care in cursulu anului,
va invetiá mai bene art'a stenografica si va dá
chiaru in adunarea generale venitoria probe despre
a s'a capacitate si istetime 100 fl.

8) spese estraordinarie ale Comitetului
. 120 fl.

sum'a cuprinsa in prelim. 2730 fl.

preste care suma preliminata sum'a despunivera
intrece cu 113 fl. v. a. Comisiunea lasà neatinsa
acesta suma de 113 fl. cá intemplantu-se se se iè
de bunu concursulu pentru premiulu de meseriasi,
seau celu pentru progresulu in art'a stenografica,
ea se fia la despunerea onoratei Adunari.

Blasiu in 8 Septembre 1863.

prein

I. M. Moldoveanu

reportatoriu.

K.

List'a despre primirea baniloru cá
tacs'a ordinaria etc. cu ocasiunea a-
dunarei generale a Asociatiunei
lit. etc. Romana Transilvana in Bla-
siu, prein Comisiunea subscrisa in
7 si 8 Septembrie 1863. s. n.

1. Axente Severu tacs'a ordinaria pro 1862
dela 7 membrii 35 fl.

totu de acolo tacs'a pentru Diplome 21 fl.
dto tacs'a dela 10 membrii pro 1863 50 fl.
dto daruri dela Comun'a Galtiu si Santu-Im-
bru 16 fl. 67 xr.

2) Dela Colectoriuulu dein M. Vasarhei tacs'a pro
1863 dela Iosifu Gerendi Consiliaru de Tribu-
nalulu criminalu 5 fl., dela Eremie Ladosianu proprie-
tariu in Santu-Georgi 5 fl., dela Sandu Santgior-
geanu dein Craifalau 5 fl. pentru diploma 1 fl.
. Sum'a 16 fl.

3. Gavrilu Popu Profesoriu Gimnasialu in
Blasiu tacs'a pro 1863 5 fl.

4. Aronu Boeriu Profesoriu Gimnasialu in Bla-
siu tacs'a pro 1863. 5 fl.

5. Theodoru Popu Parochu dein Farageu cá membru nou tacs'a pro 1863 5 fl. pentru Diploma 1 fl. 6 fl.

6. Dela Colectoriuulu dein Fagarasiu Georgie Fogarasiu tacs'a pro 1863 dela 6 Comune 30 fl.

7. D. Ioane Deacu Protopopu in Sabesiu tacs'a pro 1863 5 fl.

8. dela D. Protopopu Georgie Crisianu cá membru nou pro 1863 si Diplom'a 6 fl.

9. dela D. Consiliariu Guberniale Alesandru Lazaru pro 1863 5 fl.

10. dela D. Iosifu Hodosiu Dr. Vice-comite dein Zarandu pro 1864 5 fl.

11. dela D. Amosu Francu II. V.-Comite 5 fl.

Sum'a 210 fl. 67 xr

A l e s a n d r u B a c u

Controloru

I o a n u P. M a i o r u
cá Preses

I o a n n e T i p e i u
cá membru

Sum'a susu insemnata de doua sute diece fiorini si 67 xr. v. a. au primit'o subscrisulul. Blasiu in 8 Septembrie 1863

A l e s a n d r u B a c u

Controlorulu Asoc.

Cuventarea Dlui Vpresidinte T.
Cipariu disa eu oca siunea in chierei
siedintiei II. si de in urma, a adunarei
gen. a Asociatiunei de in 7 si 8 Sep-
tembre 1863.

Domnilorn si Fratiloru! Stralucita Adunare!

Terminandu lucrările noastre cu ajutorinlu lui
Ddieu, mi liau volia, Domniloru, inca una data a
atrage atentiunea stralucitei Adunari la acelu punctu
destintu, carele in viati'a si istori'a poporaloru ci-
vilisate, e punctulu de splendore, — educatiunea
tinerimeii. Eu nu aflu destule cuvente in cugetulu
mieu, cu cari asi volii, se strabatu si pana la
rerunchii fia-carui romanu, de facia au absente,
ca natiunea romana se lie a mana una data si
catu se pote mai fora amenare, caus'a acesta cu
tota seriositatea, si se se resolbe aface tote sacri-
ficiale, cate se ceru materialmente, in favorea a-
cestei cestiuni ardietorie de cea mai neamenabila
necesitate. Eu asi dori ca candu se lucra despre
renascerea politica a natiunei, totu de una data, se
se puna fundamentulu celu mai solidu pentru re-

nascerea p'aceleasi si cea intelectuale. Natiunea romana, dotata de la providenti'a eterna, cu cele mai frumoase si destinate talente ale mentei si ale anemei, nu poate se mai remania inapoi a nece-
neia natiunii. Starea materiale inea, de si nu prea splendida, inse totu asiace de insemnata, catu nece-
dein asta parte nu se pote dá locu nece unei es-
cusatiuni. Unde nu lipsesce bun'a volientia, Domniloru, acolo nu au lipsitu nece medilocel
nece una data. Esemplele altoru popora mai mici
si mai sarace de catu noi, dau probe invederate,
pana unde pote se ajunga omulu cu zelulu nepre-
giatatoriu si cu curagiulu de fieru. Si cá se re-
tacu alte esemple mai de aproape, — destulu ne-
este, a arunca unu ochiu atentivu asupra acelu
poporu numerosu alu Irlandiei, carele nu are nece
imbracamente, nece pana de tote dílele si cu tote
astea si-rumpe diumetate; bucatu'a dein gura,
bucatur'a, carea o a cersít'o pre stradele cetatiloru
si sateloru, si pre malurile mareloru — si acesta
diumetate de bucatura o cosecreza spre sustiene-
rea nu numai a Clerului seu, ci si a instituteloru
filantropice si de educatiune.

Educatiunea teneremei nostre in acesta tiera,
incepundu de la celu mai ticalosu fetioru de por-
cariu, si de la cea mai afumata coliba, a devenitu
una necesitate atatu de formidabile, — catu

mai e cu putentia a o ignorá. Detorenti'a nostra a tuturor, mai dîcu una data, si a membriloru acestei nobili Asociatiuni specialmente este, a colucrá spre acestu scopu atátu de umanu, atátu de nationale, dein tote poterile nostre fisice si morali, unulu câte unulu si toti impreuna.

Se ne damu, Domniloru, man'a, cà vomu face acest'a cu tota seriositatea si cu totu zelulu posibilu de la noi. Si se nu ne departamu dein acestu locu santu, si dein acesta adunare, fora de a ne jurá in conscientiane, cumca vomu impleni acesta santa detorentia fora pregetu si fora crutiare. Si atunci vomu pote avé multumire interna, cumca amu colucratu la edificiulu culturai si literaturai nationale romane.

Adaugu multiamnit'a mea sincera si calduroasa, cà stralucit'a Adunare a ajutatu nepotentiiloru mele in conducerea afaceriloru acestei adunari, — carea prein acest'a o si inchidu.

S e t r a e s c a n a t i u n e a !

